

KOKEIDEN JÄRJESTÄMISOHJE

Palvelus- ja pelastuskoirakokeiden koetoimitsijakurssi

1. EDELLYTYKSET PALVELUS- TAI PELASTUSKOIRAKOKEEN JÄRJESTÄMISELLE
2. KOKEEN ANOMINEN
3. KOKEEN PERUMINEN TAI SIIRTÄMINEN
4. KOKEIDEN TOIMIHENKILÖT = KOETOIMIKUNTA
5. SUORITUSPAIKAT JA VÄLINEET
6. KOKEEN JÄRJESTÄJÄN VASTUUT JA VELVOITTEET
7. ILMOITTAUTUMISTEN VASTAANOTTO
8. YHTEYDENPITO KOETOIMITSIJAN, RATAMESTAREIDEN, SIHTEERIN JA TUOMAREIDEN VÄLILLÄ
9. KOKEEN AIKATAULU
10. KOKEEN LOMAKKEET
11. KOEPAIKAN JÄRJESTELYT
12. KOKEEN SIHTEERIN TEHTÄVÄT
13. KOEPÖYTÄKIRJAN TÄYTTÖOHJE
14. KOULUTUSTUNNUKSET JA TULOSRAJAT
15. MUISTILISTAT
 1. KOKEESTA VASTAAVAN TOIMITSIJAN TEHTÄVÄT
 2. KOKEEN SIHTEERIN TEHTÄVÄT
 3. RATAMESTARIT
16. LIITTEET

1. EDELLYTYKSET PALVELUS- JA PELASTUSKOIRAKOKEEN JÄRJESTÄMISELLE

Palvelus- ja pelastuskoirakokeita saavat järjestää Suomen Palveluskoiraliiton jäsenyhdistykset, joiden tulee olla myös Suomen Kennelliiton jäseniä.

Kokeen järjestämisestä tulee olla anovan yhdistyksen hallituksen/johtokunnan päätös. Yhdistyksen hallitus vastaa kokeen säännönmukaisesta toteutuksesta. Hallitus voi antaa yhdistyksen koetoimikunnalle, tai rotujärjestön kyseessä ollessa alaosastoille, oikeuden anoa ja järjestää kokeita.

Yhdistyksen tulee kartoittaa vuosittain hyvissä ajoin ennen kokeiden anomisaikoja, minkälaisista kokeista alueella on kysyntää. Yhdistykset voivat järjestää eri lajeissa myös seuraotteluja tai kaupunkienvälisiä otteluja, joihin on osallistumisoikeus vain määrättyjen yhdistysten jäsenillä tai joukkueilla.

Vuosittain järjestetään arvokilpailuina kennelpiireittäin piirinmestaruuskilpailut. Piirinmestaruuskilpailun järjestysvuoroista sopivat piirin alueen yhdistykset keskenään, ja ne tulee pääsääntöisesti järjestää syyskaudella.

Suomen mestaruuskilpailut järjestetään vuosittain lajeittain siten, että kaikki kansalliset palveluskoirakolajit ja IPO järjestetään samanaikaisesti. Mondioringin SM-kilpailut voidaan järjestää joko muiden lajien kanssa samanaikaisesti tai erillisenä kilpailuna. Pelastuskoirakokeiden SM-kilpailut voidaan järjestää joko lajeittain tai samanaikaisesti. Erikoisjäljen (IPO-FH) ja valjakkohiihdon SM-kilpailut järjestetään erillisinä. SM-kilpailut tulee anoa Palveluskoiraliitolta, joka anoo kilpailulle SM-arvon Suomen Kennelliitolta. Palveluskoiraliitto ei myönnä 3-luokan kokeita samalle viikonlopulle niissä lajeissa, joissa kyseisenä viikonloppuna järjestetään SM-kilpailut. Lukuun ottamatta SPL-kokeita.

Yhdistykset voivat anoa Palveluskoiraliitolta järjestämiään arvokilpailuja kansainvälisiksi kokeiksi. Palveluskoiraliitto anoo KV-kokeiden virallistamista Kennelliiton kautta FCI:ltä.

Saksanpaimenkoiraliiton jäsenyhdistykset saavat järjestää BH- ja IPO-kokeita, jotka on rajoitettu vain saksanpaimenkoirille ja virkakoirille.

Rotujärjestöt saavat järjestää vuosittain oman rotunsa mestaruuskilpailun ja yhden karsintakokeen/laji/luokka, jotka on rajoitettu vain ko. rodulle. Rotujen mestaruuskilpailut anoo aina ko. rotujärjestö. Anomuksessa voi olla mainittuna yhdistys, joka on lupautunut toimimaan kilpailun järjestelytoimikuntana.

Kokeen saa järjestää minä tahansa vuoden- ja vuorokaudenaikana, huomioiden kuitenkin koeajankohdan todennäköiset sääolosuhteet sekä vuodenajan valoisuus ja muut järjestelyihin vaikuttavat olosuhteet.

Kokeen järjestämistä harkittaessa tulee yhdistyksen kiinnittää huomiota seuraaviin seikkoihin:

- Onko yhdistyksellä käytettävissään koevaatimusten mukaiset kentät ja maastoalueet?
- Onko tarpeeksi kyseiseen lajiin perehtyneitä ja järjestelyihin sitoutuvia ja osaavia toimitsijoita, maalimiehiä, kilpailuvastustajia, jäljentekijöitä jne.?
- Onko yhdistyksellä käytettävissä kortillinen PK-koetoimitsija?
- Onko kokeeseen mahdollisuus saada kokeesta vastaava tuomari ja lajituomarit?
- Onko yhdistyksellä käytettävissä koevaatimusten mukaiset telineet ja välineet?

2. KOKEEN ANOMINEN

Kokeet tulee pääsääntöisesti anoa Palveluskoiraliiton sähköisen koetietojärjestelmän KOPA:n kautta. Yhdistys täyttää koeanomuksen järjestelmän sivulla ja lähettää sen sähköisesti liitolle hyväksyttäväksi. Yhdistysten käyttöoikeuksista ja järjestelmän käytöstä on erilliset ohjeet (<http://www.kopa.fi>).

Mikäli KOPA:n käyttö jostain syystä ei onnistu, yhdistykset voivat anoa kokeita myös käyttäen paperista lomaketta tai sähköpostitse, jolloin yhdistys ilmoittaa Palveluskoiraliitolle yhden sähköpostiosoitteen, josta yhdistyksen koeanomukset toimitetaan. Perinteiset paperille kirjoitetut koeanomukset (Palveluskoiraliiton koeanomuslomake) tulee toimittaa allekirjoitettuna liitolle joko postitse, fax:illa tai sähköpostin liitteeksi skannattuna (PDF). Saksanpaimenkoiraliiton IPO- ja BH-koe anotaan Saksanpaimenkoiraliiton koeanomuslomakkeella. Tarkemmat ohjeet paperille kirjoitettujen koeanomusten täyttämistä voi pyytää Palveluskoiraliiton toimistosta.

Koeanomukset tulee tehdä KOPA:ssa tai lähettää Palveluskoiraliiton toimistoon kulloinkin voimassaolevan anomisaikataulun mukaisesti. Ajantasaiset tiedot löytyvät Palveluskoiraliiton internetsivuilta. Pienissä, enintään kymmenen koiran ja yhden lajin kokeissa saa olla enintään kaksi tuomaria (kokeesta vastaava tuomari + lisäksi yksi arvosteleva tuomari).

FH1-, 2- ja IPO-FH-kokeet saa anoa samaan kokeeseen. IPO-, FH-, PAMR-, PAJÄ-, PAHA-, PAEK- ja PAVI-kokeiden yhteyteen voi lyhyellä anomisajalla anoa myös käyttäytymiskokeen (BH). Tällöin käyttäytymiskokeeseen otetaan koiria vain, mikäli

koiramäärä (korkeintaan kymmenen koira) ei täyty kokeen varsinaiseen koelajiin ilmoittautuneista. On myös huomioitava, ettei kymmenen koiran enimmäismäärää saa ylittää.

Kansallisten PEKO-kokeiden ja IPOR-kokeiden sama laji katsotaan yhdeksi lajiksi, jolloin esim. pelastuskoirien rauniokokeen ja IPOR-rauniokoirakokeen sisältävä koe voidaan anoa lyhyen anomisaikataulun mukaisesti.

IPO-osakokeita saa Suomessa järjestää vain IPO-kokeen yhteydessä seuraavasti:

- A-koe = IPO-kokeen jälkiosuus, luokat 1-3
- B-koe = IPO-kokeen tottelevaisuusosuus, luokat 1-3
- C-koe = IPO-kokeen suojeluosuus, luokat 1-3
- BC-koe = IPO-kokeen tottelevaisuus- ja suojeluosuus, luokat 1-3

Kun kokeessa halutaan järjestää myös osakokeita, tulee ne ja niiden luokat mainita koeanomuksessa. Rajoitetuissa kokeissa IPO-kokeeseen ilmoittautuvilla on aina etusija.

Kokeita voi anoa myös siten, että määritellään arvosteltavien osasuoritusten määrä. Yksi tuomari saa arvostella päivässä enintään 36 osasuoritusta. Osasuoritusten määrällä rajoitetut kokeet tulee anoa pidemmän anomisajan mukaan.

Kansainväliset kokeet tulee anoa Palveluskoiraliitolta viimeistään 6 kk ennen koetta, ja SM-kokeet koevuotta edeltävän vuoden viimeiseen päivään mennessä.

Saksanpaimenkoiraliiton koeanomukset: Vain saksanpaimenkoirille rajoitetut IPO- ja BH-kokeet anotaan SPL:n kautta. SPL:n toimisto toimittaa kopiot anomuksista Palveluskoiraliiton toimistoon voimassaolevien anomisaikojen mukaisesti.

Kokeesta vastaavat tuomarit

Kokeeseen tulee nimetä kokeesta vastaavaksi tuomariksi joko ylituomari tai vastaava tuomari. Ylituomari voi toimia kaikissa kokeissa ylituomarina vaikka hänellä ei olisikaan ko. lajin arvostelu-oikeutta. Saksanpaimenkoiraliiton kouluttamat ylituomarit saavat toimia vain BH-, IPO-, ja FH-kokeissa kokeesta vastaavana tuomarina.

Vastaavat tuomarit saavat toimia kokeesta vastaavana tuomarina vain kymmenen koiran kokeissa niissä lajeissa, joissa heillä on ollut arvostelu-oikeus vähintään kolme vuotta. Vastaavalla tuomarilla saa olla kokeessa apunaan enintään yksi arvosteleva tuomari.

Kokeen arvostelevat tuomarit

Palveluskoirakokeita saavat arvostella Palveluskoiraliiton kouluttamat ja hyväksymät tuomarit sekä Palveluskoiraliiton hallituksen hyväksymät Saksanpaimenkoiraliiton kouluttamat tuomarit niissä lajeissa, joihin heille on myönnetty arvostelu-oikeus. Kokeeseen voidaan kutsua myös ulkomainen tuomari arvostelevaan kansainvälisiin lajeihin. Tällöin kokeen järjestäjän tulee pyytää ulkomaista tuomaria toimittamaan hänen arvostelupätevytensä myöntäneeltä kattojärjestöltä kirjallinen vahvistus voimassa olevista arvostelu-oikeuksista. Vahvistus tulee lähettää koepöytäkirjan liitteenä Palveluskoiraliittoon, joka toimittaa sen edelleen Kennelliitolle. Pelastuskoirakokeita saavat arvostella vain pelastuskoirakokeisiin arvostelu-oikeuden omaavat tuomarit.

Kansallisten palveluskoirakoelajien tottelevaisuusosuuden saavat arvostella kaikki palveluskoirakokeiden arvostelu-oikeuden omaavat tuomarit. Minkä tahansa kansallisen maastolajin esine-etsintäosuuden saavat arvostella kaikki tuomarit, joilla on arvostelu-oikeus johonkin kansalliseen palveluskoirakoelajiin. Kaikkia muita kokeen maasto-osia saavat arvostella vain kyseisen koelajin arvostelu-oikeuden omaavat tuomarit.

Kokeeseen tuomareita pyydetessä heiltä tulee kysyä, ovatko he tai heidän perheenjäsenensä kasvattajia ja millä kennelnimellä koirat on rekisteröity. Ilmoittautumisia vastaanottaessa on huomioitava, että tuomari ei saa arvostella kasvattamaansa tai perheenjäsenensä kasvattamaa koira. Kokeen tuomari ei saa toimia samassa kokeessa koiran ohjaajana.

Kokeesta vastaava toimitsija

Kaikissa palvelus- ja pelastuskoirakokeissa on oltava koepaikalla kortillinen kokeesta vastaava toimitsija. Hän voi samalla toimia kokeessa missä tahansa toimitsijatehtävässä. Kokeesta vastaava toimitsija ei voi toimia kokeessa arvostelevana tuomarina tai ylituomarina, ja häntä koskee sama jääviyssääntö kuin kokeen ylituomaria.

Ilmoittautumistapa ja ilmoittautumisten vastaanottaja

Jos kokeeseen otetaan vain määrätty määrä osallistujia (esim. rajoitus 10 koira), tulee ilmoittautumiset ensin ottaa vastaan puhelimitse. Tällöin ilmoittautuja varaa kokeeseen paikan ja hänelle ilmoitetaan määräaika, mihin mennessä hänen tulee maksaa kokeen osallistumismaksu ja tehdä ilmoittautuminen KOPA:aan. Hänelle annetaan myös KOPA:ssa ilmoittautumista varten salasana. Tarvittaessa ilmoittautuminen voidaan tehdä kirjallisesti tai sähköpostilla.

Jos kokeeseen ei ole rajoitusta tai rajoitus määräytyy tottelevaisuuden perusteella, saa kokeeseen ilmoittautua suoraan KOPA:ssa. Tällöin merkitään ilmoittautumisaikaan vain se päivämäärä, mihin mennessä ilmoittautumisen tulee olla

tapahtunut. Maininta ”mennessä” päivämäärän ohessa tarkoittaa sitä, että ilmoittautuminen on tehtävä KOPA:aan viimeistään kyseisenä päivänä, jotta ilmoittautuminen katsotaan hyväksyttäväksi.

Ilmoittautumisten vastaanottajan tulee huolehtia siitä, että hän on puhelimitse tavoitettavissa ilmoittautumisaikana. Ilmoittautumisajaksi voi määrätä myös määrätty päivät (esim. puhelinilmoittautuminen 15.–25.8. klo 18–20).

Pääsääntöisesti samassa kokeessa tulee olla sama osallistumismaksu kaikille osallistujille. Jos kokeessa on useampi laji, voi osallistumismaksu olla eri lajeissa erisuuruinen.

Kansallisissa pelastuskoirakokeissa ei peritä osallistumismaksua. Yhdistys voi periä ilmoittautumisen yhteydessä ns. varausmaksun, joka palautetaan osallistujalle koepaikalla. IPOR-kokeissa on normaali osallistumismaksukäytäntö.

IPO:n osakokeisiin koiran saa ilmoittaa mihin tahansa luokkaan. Osakokeen tulos merkitään koiran kilpailukirjaan, mutta ei koepöytäkirjaan. Osakokeiden tulokset lähetetään Palveluskoiraliitolle erillisenä luettelona, josta tulee ilmetä

- rotukoodi
- rekisterinumero
- koiran nimi
- ohjaaja
- saavutettu tulos

Palveluskoiraliitto julkaisee osakokeiden tulokset, mutta Kennelliiton jalostustietokantaan niitä ei kirjata.

Osakokeisiin osallistuneista maksetaan ns. häntäraha samoin perustein kuin muihinkin koelajeihin osallistuneista.

Rajoitukset

Kokeiden tulee pääsääntöisesti olla avoimia kaikille koesäännön ja -ohjeen kriteerit täyttävälle koirille ja ohjaajille. Kokeen osallistujamäärää voi kuitenkin rajoittaa siten, että kokeeseen otetaan vain määrätty määrä koiria/laji/luokka. Koetta ei saa rajoittaa pienemmälle koiramäärälle kuin 6 koiraa/laji, lukuun ottamatta erikoisjälkikoetta (FH), jonka voi rajoittaa enintään kolmelle koiralle. Tällöin FH-kokeen koiramäärää ei enää voi rajata luokittain. Muutoin lajin sisällä osallistuvien koirien määrää voidaan rajoittaa myös luokittain. Kuhunkin koeluokkaan tulee olla mahdollisuus osallistua vähintään kaksi koiraa (esim. Rajoitus: PAJÄ 1-3, 10 koiraa, joista 3-luokkaan enintään 4).

Kokeen voi rajoittaa myös siten, että maasto-osuuteen pääsee vain määrätty määrä koiria, jotka valitaan tottelevaisuusosuuden tulosten perusteella. Tällöin maasto-osuuteen tulee ottaa vähintään kymmenen parasta jokaisessa lajissa ja luokassa.

Kokeen saa rajoittaa myös osasuoritusten mukaan. Kokeessa arvostellaan enintään ennalta ilmoitettu määrä osasuorituksia. Tämä rajoitus tulee kyseeseen erityisesti silloin, kun järjestetään yhden tuomarin suojelu- ja käyttäytymiskokeita. Tällöin on myös muistettava, että lyhyellä anomisajalla rajoitus on aina enintään kymmenen koiraa/koe.

Rotukerhot ja -järjestöt saavat järjestää vuosittain yhden mestaruuskokeen ja yhden karsintakokeen/laji/luokka, jotka on rajoitettu vain yhdistyksen harrastamalle rodulle. Tällöin rotuyhdistys voi määrittellä myös muut osallistumiskriteerit (esim. koiralla tulee olla vähintään yksi koulutustunnus ko. lajin 3-luokassa).

Yhdistykset voivat myös järjestää vain määrättyjen yhdistysten joukkueille rajattuja kilpailuja, joissa on omat ohjeensa joukkueiden kokoamisesta, lajeista tms. Nämä kilpailut voivat olla joko paikallis- tai rotuyhdistysten välisiä. Aina on kuitenkin huomioitava, että kokeeseen osallistuvien tulee täyttää vähintään koeohjeen osallistumisvaatimukset.

Yhdistykset voivat anoa koekauden aikana (kesä- ja talvikaudelle erikseen) korkeintaan kaksi koetta, joissa on etusija järjestävän yhdistyksen jäsenillä.

3. KOKEEN PERUMINEN TAI SIIRTÄMINEN

Kokeen anonut yhdistys on velvollinen järjestämään anomansa kokeet. Kokeen saa kuitenkin perua, jos siihen ei ole ilmoittautunut kolmea koiraa. Kokeen saa järjestää, kun siihen on ilmoittautunut vähintään kaksi koiraa. SPL:n IPO-/BH-kokeet saa perua, mikäli kokeeseen ei ole ilmoittautunut neljää koiraa.

IPO- ja mondioring-koe voidaan järjestää vain, kun ko. kokeeseen on ilmoitettu vähintään kaksi koiraa kansainvälisen koeohjeen lajeihin (IPO, FH, PAMR, BH ja IPO-osakokeet). Kansainväliseen IPO-, IPO-FH- ja mondioring-kokeeseen tulee olla ilmoittautunut vähintään neljä koiraa, ja IPOR-kokeeseen vähintään neljä koiranohjaajaa, jotta kokeen saa järjestää KV-kokeena.

Nämä määräykset perustuvat koeohjeeseen. IPO:n lajikohtaisessa koeohjeessa mainitaan osallistuvien vähimmäismäärä, mutta kansallisten lajien osalta kokeeseen osallistuvien vähimmäismäärä on mainittu vain yleisessä koeohjeessa, joten niiden osalta vähimmäiskoiramäärä koskee koko koetta.

Kokeen siirtäminen on mahdollista yhden kerran. Järjestävän yhdistyksen tulee neuvotella siirrosta kokeen ylituomarin kanssa ja sopia ajankohta, johon koe siirretään. Yhdistyksen tulee ilmoittaa kokeen siirrosta Palveluskoiraliiton toimistoon mahdollisimman nopeasti, jotta tieto saadaan julkaistua. Kokeen siirrosta on myös aina ilmoitettava kokeeseen ilmoittautuneille. Mikäli siirtöpäivä ei heille sovi, tulee maksetut ilmoittautumismaksut palauttaa. Osallistujamäärää saadaan täydentää ilmoitettuun uuteen ilmoittautumispäivään asti, ja osallistumisensa peruneiden tilalle voidaan ottaa varalla olevia.

Palvelus- ja pelastuskoirakoe voidaan myös peruuttaa, mikäli yhdistyksellä on siihen erityisen painava syy. Kokeen ylituomari ja kokeesta vastaava toimitsija voivat päättää kokeen peruuttamisesta, mikäli olosuhteet niin vaativat. Tällöin osallistumismaksut tulee palauttaa ilmoittautuneille. Mikäli valjakkohiihtokilpailu joudutaan perumaan sääolosuhteiden vuoksi, ei koemaksuja palauteta.

4. KOKEIDEN TOIMIHENKILÖT = KOETOIMIKUNTA

Koetta anottaessa tulee yhdistyksen nimetä kokeeseen ylitoimitsija. Useimmiten ylitoimitsija on sama henkilö kuin kokeesta vastaava toimitsija. Ylitoimitsijalla ei kuitenkaan välttämättä tarvitse olla kokeesta vastaavan toimitsijan pätevyyttä. Ennen kaikkea ylitoimitsijalla tulee olla erinomainen lajituntemus ja kokemus kokeiden järjestämisestä. Ylitoimitsijan tehtävänä on lähinnä organisoida koetoimikunta ja valvoa kaikkea sen toimintaa siten, että koe jokaisen lajin ja luokan osalta ja myös kokonaisuutena sujuu kitkattomasti. Ylitoimitsijan tulee tietää kaikki kokeen kulkuun liittyvät asiat, mutta hän ei suinkaan itse pyri niitä kaikkia tekemään. Ylitoimitsijan lisäksi koetoimikuntaan nimetään sihteeri/sihteerit, jokaiselle lajille/luokalle ratamestarit sekä tottelevaisuuskentän kenttämestari ja kanttiininhoitaja.

Suurissa kilpailuissa tulee vastuualueet jakaa pienempiin kokonaisuuksiin. Lisäksi niissä tarvitaan myös sellaisten toimintojen hallintaa, joita tavallisessa kokeessa ei ole. Tällaisia erityisiä osa-alueita ovat mm. tiedotus- ja PR-toiminta, kutsuvieraista huolehtiminen, erilaiset juhlallisuudet ja seremoniat jne.

Ylitoimitsija huolehtii koetoimikunnan kokoon kutumisesta ja kokeen järjestelyjen valvonnasta. Jokainen muu vastuuhenkilö huolehtii oman tehtävänsä hoitamisesta ja lisävastajien kutumisesta.

Kokeissa avustavien toimihenkilöiden tulee pääsääntöisesti olla järjestävän yhdistyksen henkilöjäsäniä ja täysi-ikäisiä. Erityisesti tämä koskee kaikkia niitä, jotka joutuvat tekemisiin kokeeseen osallistuvien koirien kanssa, kuten hakukokeen maalimiehet ja tottelevaisuusosuuden henkilöryhmä. Alaikäisiä henkilöitä voidaan käyttää avustajina vain niissä tehtävissä, joissa he eivät suoraan joudu tekemisiin kokeeseen osallistuvien koirien kanssa, kuten kanttiini, toimisto, jäljentekijä, esineruudun avustaja jne. Tarvittaessa yhdistyksen tulee kysyä alaikäisen henkilön holhoojan lupa avustustehtäviin osallistumiseen.

Jokaisen kokeessa toimivan avustajan tulee tiedostaa ns. vaitiolovelvollisuus kokeen järjestelyistä ja koemaastojen sijainnista. Kokeeseen ei saa osallistua koetoimitsijan / kokeesta vastaavan toimitsijan koira tai perheenjäsen koiranohjaajana. Myöskään muiden koetoimitsijoiden koirat ja perheenjäsenet eivät saa osallistua kokeen siihen lajiin ja luokkaan, jossa ko. henkilö on toimitsijana.

Kokeesta vastaava toimitsija, ratamestarit, tuomarit ja koearvostelijat eivät saa toimia samassa kokeessa koiran ohjaajana. Koiranohjaaja ei saa olla toimitsijana sen lajin siinä luokassa, johon itse osallistuu.

Suojelu- ja mondioring-kokeen kilpailuavustajina saa käyttää vain Palveluskoiraliiton hyväksymiä sekä FCI-maiden vastaavien järjestöjen hyväksymiä kortillisia kilpailuavustajia. Luettelo suomalaisista kilpailuavustajista löytyy Palveluskoiraliiton internetsivuilta.

Yleensä ylitoimitsija huolehtii myös kokeessa tarvittavien tuomareiden kutumisesta. Luettelo tuomareista ja heidän arvosteluoikeuksistaan löytyy Palveluskoiraliiton internetsivuilta, ja se julkaistaan Palveluskoirat-lehdessä. Tuomareiden kanssa tulee mahdollisimman aikaisessa vaiheessa alustavasti sopia arvostelutehtävän suorittamisesta, jotta tiedetään, että ko. lajipätevyyden omaava tuomari on kokeessa käytettävissä. **Tuomarikutsu tulee aina vahvistaa kirjallisesti tai sähköpostitse.**

Kokeen sihteeri huolehtii yleensä sekä ilmoittautumisten vastaanotosta ennen koetta että koepaikalla tuloslaskennasta ja siihen liittyvästä lomakkeiden ja kilpailukirjojen täytöstä. Pienissä kokeissa on harvoin erillistä rahastonhoitajaa, vaan yleensä kokeen sihteeri huolehtii myös tuomareiden matkakulujen maksamisesta. Kanttiininhoitajan tulee sopia yhdistyksen rahastonhoitajan kanssa kanttiinien laskujen maksukäytännöistä sekä rahojen tilityksistä. Suurissa kilpailuissa, joissa rahavirtoja on enemmän, on rahastonhoitajan syytä olla koepaikalla huolehtimassa rahaliikenteestä eri toimipisteissä, kuten kanttiinissa, yhdistyksen toimipisteessä, lipunmyynnissä, toimistossa jne.

5. SUORITUSPAIKAT JA VÄLINEET

Koepaikkoja valittaessa ja suunniteltaessa ratamestarin sekä kokeesta vastaavan toimitsijan tärkein apuväline on kyseisen lajin koeohje. Koeohjeessa mainittuja määräyksiä tulee noudattaa kaikkia suorituspaikkoja ja maastoalueita valittaessa ja rakennettaessa. Kokeen ylitoimitsijan tulee tarkistaa, että ratamestareilla on käytössään viimeisimmät koeohjeet. Suorituspaikat tulee valita siten, ettei niiden välittömässä läheisyydessä ole liikennöityjä teitä tai rautatietä.

Koeohjeiden mainitsemia mittoja ja matkoja tulee noudattaa, ja ne tulee mitata huolellisesti. Silmämääräisesti arvioidut matkat eivät yleensä täytä koeohjeen määräyksiä. Koeohjeessa on mainittu sekä tarkkoja että arvioituja matkoja, esim.

jälkikokeen 1-luokassa etsintälinja on 30 metriä, mutta jäljen pituus noin 500 metriä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että lähtölinjan tulee olla 30 metriä, mutta jäljen pituus saa olla 500 metriä +/-10 %.

Käyttäytymiskoe

Käyttäytymiskokeen liikenteeseen suhtautumisosuudesta osa suoritetaan kadulla, ostoskeskuksessa, rautatieasemalla tms. vilkkaasti liikennöidyllä paikalla ja osa rauhallisemmalla kävelytiellä tai katuosuudella.

Koe ei saa häiritä muuta liikennettä. Jos koepaikka on jonkin kaupan pysäköinti- tai piha-alueella, tulee sen käyttöön saada kauppiaan lupa. Jos koe järjestetään esim. rautatie- tai linja-autoasemalla, on lupa kysyttävä asemapäälliköltä tai vastaavalta.

Välineet: polkupyörä, auto, rullalauta tms. kulkuvälineet

Avustajat: vähintään 6 henkilöä, 2–3 häiriökoiraa ohjaajineen, auto kuljettajineen

Palvelus- ja pelastuskoirakokeiden tottelevaisuusosuus

Tottelevaisuuskentän tulee olla kooltaan vähintään 50 m x 30 m. Kenttä voi olla joko hiekka- tai nurmipohjainen. Kentän tulee olla tasainen ja aluskasvillisuuden tulee olla niin lyhyttä, että heitetty noutoesine on nähtävissä. Tottelevaisuusosuus voidaan suorittaa myös sisätiloissa esim. urheiluhallissa tai maneesissa. Tottelevaisuusosan telineiden ja noutoesineiden tulee olla koeohjeen mukaisia ja ehjiä. Tottelevaisuuskentälle tulee merkitä koirien paikallaolopaikat ja 3-luokassa varata koiranohjaajille näkösuoja. Hyypteline ja vinoeste tulee sijoittaa kentälle siten, ettei niille siirtymiseen kulu tarpeettomasti aikaa. Noutoesineille tulisi olla teline. Kokeen ylituomari tarkastaa telineet ja noutoesineet ennen kokeen alkua.

Ampuma-ase tulee tarkistaa ennen koetta ja varata tarpeeksi panoksia, vähintään 2 kpl/kokeeseen osallistuva koira. Kokeissa käytetään aina paukkupanoksia ja palveluskoirakokeissa ammutaan aina 6 mm:n panoksia.

Pelastuskoirakokeessa käytetään joko 6 tai 9 mm:n panoksia, ja lisäksi tottelevaisuuden aikana kentällä tulee olla moottorimelua, joka saadaan aikaan käyttämällä esim. kovaäänistä ruohonleikkuria tai moottorisahaa.

Ampujalle on syytä varata korvasuojukset tai tulpat.

Välineet: telineet, noutoesineet, noutoesineteline, paikallaolopaalut, ase ja panokset

Avustajat: henkilöryhmään neljä henkilöä, joista yksi voi olla ampuja + vaihtohenkilöt

Maasto-osuudet

Kussakin koelajissa tulee olla koeohjeen vaatimusten mukainen maasto-osuuden suoritusalue. Maastoista tulee hankkia mahdollisimman ajanmukaiset kartat. Erityisesti jälkikokeessa, jossa maastoalueita tarvitaan paljon, on alueen kartta välttämätön. Maastoalueiden käyttölupa tulee kysyä maanomistajalta ja alueen metsästysoikeuden omaavalta metsästysseuralta. On suositeltavaa anoa luvat kirjallisesti tai sähköpostilla ja pyytää myös vastaus. Kopio luvasta on syytä pitää koepäivänä ja koeratosten valmistelujen aikana maastossa mukana, jotta se voidaan kysyttäessä esittää.

Viestikokeessa maaston käytöstä tulee myös ilmoittaa Suomen Riistakeskukselle. Viestikokeen järjestävä yhdistys ilmoittaa koepäivät Kennelpiirille, joka anoo luvat Riistakeskukselta. Kunkin kennelpiirin lupakäytännöstä tulee kysyä koepaikkakunnan kennelpiirin sihteeriltä.

Palveluskoirakokeiden maasto-osuudessa ei ole sallittua käyttää paikannukseen tarkoitettuja välineitä (mukaan lukien tutkapannat). Kansallisissa pelastuskoirakokeissa ohjaaja voi käyttää GPS-paikannuslaitetta. Koiralla paikannuslaitetta ei kuitenkaan saa käyttää.

Suorituspaikkoja valitessa tulee huomioida, että niissä lajeissa, joissa tuomarin tulee näkemänsä perusteella arvostella koiran suoritus, tulee suorituspaikka valita siten, että se on mahdollista. Esineruutu ja jälkien lähtölinjat tulee sijoittaa siten, että koiran työskentely alueella on pääsääntöisesti nähtävissä. Myös henkilöetsintäalueella tuomarin tulee ainakin osittain pystyä seuraamaan koiran työskentelyä.

Erikoisjälki- ja suojelukokeiden jälkialueet tulee valita siten, että koira pystyy ajamaan jäljen maavainuisesti. Kasvillisuus ei saa olla liian pitkä tai sellaista, että koira mahdollisesti loukkaa siinä itsensä.

Suorituspaikat, joista koeohje mainitsee metsä tai muu maastoalue, on sijoitettava sellaiselle alueelle, jossa ei ole kovin paljon muita liikkujia. Maastolla tarkoitetaan lähinnä alueita, jotka eivät ole asutuksen, liikenteen tai maanviljelyksen käytössä (metsiä, soita, niittyjä jne.).

Jokaisen lajin kohdalla on koeohjeissa mainittu maasto-osuuden ratojen vaatimukset ja ohjeet ratojen rakentamisesta.

Esine-etsintä

Alue tulee mitata siten, että se on koeohjeen määräysten mukaisesti 50 m x 50 m suuruinen. Alue tulee merkitä riittävän näkyvästi. Esineitä tulee varata siten, että niitä on vähintään 2 kpl samanlaisia, häviämisen tai rikkoontumisen varalle. Saman luokan koirille esineet sijoitetaan aina samoille paikoille. Mikäli samaa ruutua käytetään päivän aikana eri luokille, on esineet myös silloin sijoitettava aina samoille paikoille luokasta riippumatta. Tuomari hyväksyy esineet ennen ensimmäisen koiran suoritusta ja määrää myös esineiden paikat.

Välineet: merkkkausnauhaa ja vähintään 2 x 3 esinettä, ajanottokello

Avustajat: alueen tallaamiseen useampi henkilö + koira, suorituksen aikana yksi avustaja

Henkilöetsintä

Hakukokeen henkilöetsintäalue tulee tehdä normaaliin metsämaastoon. Hakukoetta ei ole tarkoitettu rakennusetsintäsuorituksiksi. Hakukokeessa saattaa yhtenä piilona olla jokin autiovaja tai muu pieni rakennus. Tällöin on aina tarkistettava, että koiralla on mahdollisuus saada vainu henkilöstä rakennuksen ulkopuolelta. Hakukokeen umpipiilojen tulee olla sellaisia, että koira ei näe eikä pysty koskemaan piilossa olevaa maalimiestä. Piilojen tulee olla tukevia, jotta ne kestävät sortumatta koiran hyppimisen niitä vasten.

Henkilöetsintäalue tulee merkitä siten, että se on maastosta erotettavissa. Erityisesti keskilinja on merkittävä näkyvästi. Piilojen paikat suunnitellaan etukäteen, mutta tuomari tarkastaa radan ja hyväksyy piilot ennen kokeen alkua, joten kovin suuriin rakennustoihin ei kannata ryhtyä ennen kuin tuomari on radan hyväksynyt.

Välineet: piilot, alustat, merkkiausnauhaa, keskilinjän alku- ja välimatkaopastaulut, ajanottokello

Avustajat: kolme maalimiestä + vaihtohenkilöt + alueen tallauksessa koira

Jälkikoe

Jälkikokeen maasto-osuus tulee järjestää pääsääntöisesti vaihtelevassa metsämaastossa. Jokaisesta jäljestä tulee piirtää kaaviokuva, josta otetaan muutama kopio. Ratakaaviota tarvitaan radan teossa ja sellainen tulee antaa tuomarille ennen kuin hän lähettää koiran jäljelle. Kaavioon tulee merkitä jälkinumero, jäljentekijän nimi sekä jäljenteon lähtöaika. Kaaviosta tulee selvästi ilmetä mistä ja mihin suuntaan jälki ylittää lähtölinjan. Mikäli järjestäjä on vähänkin epävarma jäljentekijöiden taidoista, tulee jäljet merkitä ennen koepäivää. Koepäivänä jäljentekijä kulkee merkityn reitin, poistaa merkit ja jättää esineet jäljelle.

Jälkiesineiden tulee olla koeohjeiden mukaiset, selkeästi ratatunnuksella merkityt, ja niissä on hyvä olla myös jokin merkki, josta ne tunnistetaan juuri tämän kokeen jälkiesineiksi (esim. yhdistyksen leima, jokin kynämerkkintä tai nitojan nasta esineen päässä).

Lähtölinjat tulee merkitä näkyvästi ja tarvittaessa linjan suunta tulee merkitä useammalla merkillä. Linjan loppupisteen tulee näkyä selvästi. Jälkikokeessa on aina merkittävä muutama lähtölinja varalle mahdollisia uusintajälkiä varten. Tarvittaessa myös nämä jäljet tulee merkitä etukäteen. Ratamestarin tulee valvoa jälkien purkamista ja varmistaa, että jokaisen jäljen lähtö tapahtuu kaavion mukaisesti.

Ratamestarin on myös valittava keppien vastaanottoon sopiva paikka/paikat ja niiden mukaan arvioitava ja ilmoitettava tuomarille ohjaajille keppien palauttamista varten annettavien ns. paluuaikojen pituudet.

Jälkikokeen aikataulu on suunniteltava niin, ettei koiria viedä maastoon ennen, kuin jäljet on tehty.

Välineet: kartta alueesta, jälkikaaviot, merkkiausnauhaa, ratatunnukset, jälkiesineet

Avustajat: jäljentekijöitä siten, että jälkienteko onnistuu aikataulun mukaisesti liikaa kiirehtimättä, jälkikeppien vastaanottaja(t)

Viestikoe

Viestiradat tulee tehdä vaihtelevaan metsämaastoon. Uusia hakkuuaukeita ja vesottuja taimikoita tulee välttää. Viestiradan maaston tulee olla sellainen, että koira pystyy siinä juoksemaan ilman selvää loukkaantumisen vaaraa. Rata voi ylittää lyhyen suoalueen tai tiheikön, mutta pääsääntöisesti sen tulee olla melko vaivattomasti liikuttavassa maastossa. Viestikokeessa tarvitaan myös yhteydenottovälineet eri pisteiden välille. Matkapuhelimet kuuluvat miltei joka paikassa, mutta maastossa saattaa olla katvealueita, ja tämä tulee järjestäjän tarkistaa ennen koetta. Mikäli matkapuhelimet eivät alueella kuulu, tulee kokeeseen varata radiopuhelimet.

Viestin ajanotto tapahtuu sekuntikelloilla, jotka järjestäjän tulee hankkia ja tarkistaa siten, että paristot riittävät koko kokeen ajaksi. Matkapuhelimen sekuntikello ei aina ole täysin luotettava ajanottoväline, koska sekuntikellonäyttö saattaa puhelimen soidessa hävitä näkymättömiin taustalle ja vaikka kello jatkaakin ajanottoa, sitä ei voi nähdä.

Viestirata tulee merkitä selvästi ja tarpeeksi tiheästi. Lähetyspisteet tulee suunnitella siten, että sitä edeltävä alue on sellainen, että seuraamismatka voidaan kävellä vaivattomasti. Rata tulee mitata joko 50 metrin mitalla, askelmääräisesti tai GPS-laitteella. Kaikkiin lähetyspisteisiin tulee merkitä koirien lepopaikat.

Välineet: kartta, merkkiausnauhaa, viestipistetunnukset, puhelimet, kellot

Avustajat: molemmilla tuomareilla tulee olla avustaja

Etsintäkoe

Etsintäkokeen henkilö-, esine-etsintä- ja jälkialueita koskevat kyseisten koelajien ohjeet. Tarkkuusetsintä ja pudotetun esineen nouto voidaan suorittaa metsässä, niityllä tai muulla vastaavalla maastoalueella, mutta ei tiellä. Tuomari hyväksyy tarkkuusetsinnän esineen. Pudotetun esineen noutoalueen maaston tulee olla kohtuullisen helppokulkuinen ja näkyvyyden hyvä. Helpointa on, jos radan vieressä näköetäisyydellä kulkee metsätie, jolta tuomari voi arvostella suoritukset. Liikennöidyn tien laitaan noutoaluetta ei saa tehdä.

Välineet: merkintänauhaa, ratatunnukset ja kyltit, jälkiesineet, henkilöetsintään piilo (3-luokka), tarkkuusetsintäesineet ja ruudun merkkäuskepit, ajanottokello

Avustajat: jäljentekijöitä ja henkilöetsintään kaksi maalimiestä

Opastuskoe

Opastuskokeen suorituspaikkojen valinnassa tulee käyttää lajin tuntevaa henkilöä suunnittelemaan sekä kaupunki- että maaseutuosuudet. Koe poikkeaa muista koelajeista ratkaisevasti. Ratoja suunniteltaessa on huomioitava sekä koeohjeen määräykset että erityisesti koiran ja ohjaajan turvallisuus. Opastuskokeen erityisvarusteisiin kuuluvat koiranohjaajien silmäsuojat, joita jokaisen koiranohjaajan tulee käyttää koesuoritusten aikana. Kaikkien kokeessa olevien esteiden tulee olla mahdollisimman luonnollisia, kaupunki- ja maaseutu ympäristöstä tavallisestikin löytyviä asioita ja esineitä (liikennemerkki, rakennustyömaat, katuesteet, vesilammikot, puiden oksat jne.). Kokeen järjestäjän on myös huomioitava, että osallistujilla on miltei aina mukana näkevä saattaja. Suoritusvuoroaan odottavien tulisi voida oleskella sisätiloissa.

Välineet: silmäsuojukset, maaseutuosuudessa ohitettavan auton tulee olla järjestäjän

Avustajat: kilpailijoiden avustajia sekä maaseutuosuudessa häiriökoira ohjaajineen

IPO-koe ja erikoisjälkikoe

IPO-kokeiden ja erikoisjäljen jäljet tulee tehdä pelloille tai muuten avoimeen maastoon, jossa tuomari voi vaivattomasti seurata suoritusta. Alueen aluskasvillisuuden tulee olla sellainen, että koira pystyy seuraamaan jälkeä mahdollisimman maavainuisesti. Koetta ei saa järjestää alueella, joka on aivan lähiaikoina lannoitettu tai myrkytetty. Jälkipaalut tulee ehdottomasti muistaa poistaa pelloilta heti suoritusten jälkeen.

IPO-kokeen C-osa (suojeluosuus) suoritetaan kentällä, johon on pystytetty kuusi suojelupiiloa. Piilojen tulee olla kiinnitetty kenttään siten, ettei tuuli tai piiloa mahdollisesti tönäisevä koira kaada sitä.

Suojelukokeen kilpailuavustajan tulee olla Palveluskoiraliiton tai FCI-maiden vastaavien järjestöjen hyväksymä kortillinen maalimies. Luettelo suomalaisista kortillisista kilpailuavustajista löytyy Palveluskoiraliiton internetsivuilta. Myös SPL-kokeissa saa käyttää vain niitä maalimiehiä, joiden nimi löytyy ko. listalta. Kun kokeeseen kutsutaan ulkomainen kilpailuavustaja, tulee hänen toimittaa kokeesta vastaavalle tuomarille kilpailuavustajaluvan myöntäneen keskusjärjestön vahvistusvoimassa olevasta toimintaluvasta. Pienissä kokeissa voi olla vain yksi maalimies, mutta jos koiria on seitsemän tai useampia, tulee kokeessa olla kaksi maalimiestä.

Välineet: jälkipaalut ja -esineet, piilot, maalimiehen varusteet (suojahihan päällinen)

Avustajat: jäljentekijät, kilpailuavustajat

Mondioring-koe

Mondioring-koe järjestetään kokonaisuudessaan (tottelevaisuus, hypyt ja suojeluosuus) yhdellä kentällä, jossa on vähintään seitsemän piiloa, joista vähintään yhden on oltava liikuteltava. Koekentän on oltava aidattu niin, että koira ei sieltä normaalisti juoksemalla pääse pois (aita vähintään noin 80 cm korkea) ja sinne on oltava vähintään kaksi sisäänkäyntiä (toinen koirakolle ja toinen kilpailuavustajille). Kentän koon on vastattava koeohjeessa mainittua maksimikokoa tai oltava sen kokoinen, että luokkien minimihyökkäysmatkat täyttyvät ja, että näiden lisäksi ohjaajalle jää noin 3 metrin valmistelumatka ja kilpailuavustajalle noin 5 metrin työskentelyalue. Koe tulee järjestää nurmi-, keinonurmi- tai kumiruohokentällä. Koetta ei saa järjestää olosuhteissa, joissa koiralla on vaara loukkaantua esim. rankkasateen, jään tai lumen liukastama alusta.

Mondioring-kokeen kilpailuavustajan tulee olla Palveluskoiraliiton tai FCI-maiden vastaavien järjestöjen hyväksymä kortillinen kilpailuavustaja. Luettelo suomalaisista kortillisista kilpailuavustajista löytyy Palveluskoiraliiton internetsivuilta. Kun kokeeseen kutsutaan ulkomainen kilpailuavustaja, tulee hänen toimittaa kokeesta vastaavalle tuomarille kilpailuavustajaluvan myöntäneen keskusjärjestön vahvistusvoimassa olevasta toimintaluvasta. Luokan 1 kokeissa voi olla vain yksi kilpailuavustaja, mutta suositus on, että sielläkin käytetään kahta kilpailuavustajaa. Luokissa 2 ja 3 tulee kokeessa olla kaksi kilpailuavustajaa.

Mondioring-kokeessa tasapisteissä järjestys määräytyy seuraavasti:

1. korkein pistemäärä puruliikkeissä
2. korkein pistemäärä tottelevaisuusliikkeissä
3. korkein pistemäärä hyppyliikkeissä

Välineet: ajanottokello, äänitorvi, laput suoritusjärjestyksen arpomiseksi, 6 apuvälinettä hyökkäyksiä varten, 1 este hyökkäyksiä varten, 6 piiloa etsintä ja kuljetus –liikettä varten ja 1 siirrettävä piilo, 3 hyppytelinettä, 6 noutoesinettä, ruokasyötit, puuesineitä tunnistusnoutoa varten, 2 starttirevolveria ja panoksia, liput pysäytettyä hyökkäystä varten, 1-2 häirintävälinettä paikallaoloa varten, 3-4 esinettä esineen vartiointi –liikettä varten, välineet kentän koristeluun ja häiriön aiheuttamiseen

Avustajat: liikkeenohjaaja, ratamestari, koesihteerit, kenttäavustajat, kilpailuavustajat

Pelastuskoirakokeet

Pelastuskoirakokeiden jälki- ja henkilöetsintäalueita koskevat samat ohjeet kuin haku- ja jälkikokeen maasto-osuuksia, huomioiden kuitenkin lajikohtaiset ohjeet (esim. jäljellä olevat esineet ovat käyttöesineitä).

Rauniokoe suoritetaan Palveluskoiraliiton hyväksymällä raunioradalla, ja etsittävät henkilöt sijoitetaan piiloihin koeohjeiden mukaisesti. Koeohje edellyttää, että suoritusten aikana radalla on sekä savu- että meluhäiriöitä.

Pelastuskoirakokeiden ketteryysosuuden telineiden tulee olla rakennettu koeohjeiden mukaisesti. Telineet tulee pystyttää siten, etteivät ne kaadu tai sorru kesken suorituksen.

Järvi- ja meripelastuskoirakokeiden järjestäjän tulee kutsua paikalliset järvi-/meripelastusseuran ja rajavartiolaitoksen edustajat seuraamaan koetta.

Välineet: häiriötä aiheuttavat laitteet (savu ja melu), maalimiesten suojarusteet ja vaatteet, koeohjeen mukaiset ketteryystelineet

Avustajat: maalimiehet, jäljentekijä, ketteryysosuuden koiran kantaja(t), muut rata-avustajat

Valjakkohiihto

Valjakkohiihtoladut tulee tehdä niin leveiksi, että luistelutyylinen hiihto on koko matkalla mahdollinen. Mikäli radalla on vaikeita alamäkiä tai jyrkkiä mutkia, niistä tulee tehdä varoitustaulut, jotka sijoitetaan niin, että ne ovat havaittavissa hyvissä ajoin ennen vaarallista kohtaa. Kilpailuladusta risteäville laduille tulee asettaa selkeät esteet, jotta radan suunta on helposti havaittavissa kovassakin vauhdissa.

Mikäli kilpailulatu ylittää liikennöidyn tien, on asiasta tehtävä ilmoitus paikalliselle poliisille. Ylityspaikalla tulee olla vähintään kaksi liikenteenohjaajaa, jotka pysäyttävät liikenteen ajoissa, kun valjakko on ylittämässä tien. Ylämäkien tulisi olla sellaisia, että ne on mahdollista hiihtää. Lähdössä ja maalissa tulee olla ajanottoon tottuneita kellonkäyttäjiä. Mikäli kilpailukeskuksessa on käytössä sähköinen ajanottojärjestelmä, sitä voidaan käyttää myös valjakkohiihtokilpailuissa.

Välineet: opastetaulut, ajanottokellot

Avustajat: ajanottajat, avustajia lähtöön ja maaliin, rata-avustajat, liikenteenohjaajat

Kokeiden maastoalueet ja suorituspaikat tulee aina tarkistaa ennen koetta, vaikka käytettäisiin yhdistyksen kokeissa ja harjoituksissa käyttämiä tuttuja alueita ja ratoja. Aina on mahdollista, että edellisen kokeen jälkeen maastossa on tehty metsätöitä tai rakennettu tie, joka vaikeuttaa koeratojen rakentamista. Kokeesta vastaavan tuomarin tulee tarkistaa, että koeradat ja muut suorituspaikat ovat koeohjeen mukaiset.

6. KOKEEN JÄRJESTÄJÄN VASTUUT JA VELVOITTEET

Kokeen järjestävä yhdistys vastaa siitä, että koeohjetta noudatetaan tarkasti. Järjestävä yhdistys huolehtii myös, että kokeen toimihenkilöt tuntevat koeohjeet. Kokeen toimihenkilöt eivät saa kertoa ulkopuolisille tai kokeeseen osallistuville koemaastojen sijaintia tai koejärjestelyihin liittyviä asioita. Järjestävä yhdistys on vastuussa myös siitä, että kaikki tarvittavat koalueiden ja -maastojen luvat ovat voimassa.

Mikäli kokeeseen osallistuva koiranohjaaja ilmoittaa säännön mukaisesti erimielisyydestään, tulee kokeen ylituomarin pyrkiä ratkaisemaan ongelma koepaikalla. Hän voi vaatia kokeen järjestäjää tekemään mahdolliseen uusintasuoritukseen tarvittavat järjestelyt. Kokeen järjestäjän tulee varautua siihen, että esimerkiksi jälkikokeessa saatetaan tarvita muutamia ns. varajalkia.

Kokeen järjestäjä vastaa myös siitä, että kaikki koetta varten rakennetut telineet ja rakennelmat ovat turvallisia sekä osallistujille että yleisölle. Palveluskoiraliitto pitää yllä vastuuvakuutusta, joka kattaa liiton jäsenyhdistysten järjestämissä tapahtumissa sattuneet tuottamukselliset tapaturmat. Tästä vakuutuksesta korvataan vahinko, joka on sattunut, jos esimerkiksi A-este sortuu koiran sitä ylittäessä ja koira loukkaantuu tai yhdistyksen rakentama katsomon porras ei kestä, vaan rikkoontuu aiheuttaen yleisön loukkaantumisen. Vakuutus ei kuitenkaan korvaa esimerkiksi koiranohjaajille tai koiralle maastossa liukastumisen seurauksena aiheutunutta tapaturmaa.

Palveluskoiraliiton ryhmätapaturmavakuutus korvaa liiton jäsenyhdistyksen jäsenille kokeissa ja harjoituksissa sattuneet tapaturmasta aiheutuneet kulut niiltä osin kuin yleinen sairausvakuutus ei niitä korvaa. Vakuutus ei korvaa koirille aiheutuneita tapaturmia, vaan koiranohjaaja on aina vastuussa koiralle aiheutuneista tai koiran aiheuttamista vahingoista. Koiranomistaja on vastuussa koiran puremasta aiheutuneista vahingoista.

7. ILMOITTAUTUMISTEN VASTAANOTTO

Ilmoittautumisten vastaanottajaksi on nimettävä henkilö, joka tietää koesäännön määräykset kokeeseen osallistuville asetetuista kriteereistä. Henkilön tulisi olla sellainen, jonka puhelinnumero ja osoite pysyvät samana anomuksen kirjoittamisen ja viimeisen ilmoittautumispäivän välisen ajan. Korjatut ja muutetut yhteystiedot aiheuttavat ongelmia julkaistujen koekalenterien osalta. KOPA:ssa olevien hyväksytyjen kokeiden koetietoihin tulevat korjaukset ja muutokset voi tehdä vain Palveluskoiraliiton toimisto.

Ilmoittautumiset tulee vastaanottaa anomuksessa mainitulla tavalla. Puhelinilmoittautumisessa tulee selvittää, onko koiralla oikeutta osallistua kyseiseen koelajiin ja -luokkaan. Koiralla on jo ilmoittautumispäivänä oltava oikeus osallistua siihen luokkaan, mihin koira ilmoitetaan.

Osallistumisoikeus

Käyttäytymiskokeisiin, opastuskokeisiin ja pelastuskoirakokeisiin (lukuun ottamatta SM-kilpailuja) saavat osallistua kaikki rodut sekä rekisteröimättömät koirat. Rekisteröimättömillä koirilla tulee olla Suomen Kennelliiton omistajatodistus. Rodut, jotka eivät ole FCI:n hyväksymiä, voivat osallistua käyttäytymiskokeeseen, jos ne ovat oman maansa virallisessa rekisterissä. Tällöin koiralla tulee olla nk. export pedigree eikä koiraa tarvitse kirjata FIX-omistajarekisteriin. Koiran tulee olla tunnistusmerkitty Kennelliiton hyväksymällä tavalla. Valjakkohiihtokokeisiin saavat osallistua kaikki rekisteröidyt koirat.

Palveluskoirakokeisiin saavat osallistua vain määrätyt Suomen Kennelliiton hyväksymät rodut. Ajantasainen luettelo roduista löytyy Palveluskoiraliiton internetsivuilta.

Kokeisiin ei saa osallistua sairas tai lääkitty koira eikä narttu, jonka synnyttämiseen on aikaa vähemmän kuin 30 vuorokautta tai synnytyksestä on vähemmän kuin 42 vuorokautta.

Kansainvälisiin IPO- ja mondioring-kokeisiin saavat osallistua vain FCI:n hyväksymät palveluskoirarodut. Suomen mestaruuskilpailuihin saavat osallistua vain Suomen Kennelliiton koirarekistereihin (FIN, EJ, ER) merkityt koirat.

Palvelus- ja pelastuskoirakokeissa koiran omistajan ja ohjaajan tulee olla Suomen Palveluskoiraliiton jäsenyhdistyksen jäsen. Käyttäytymiskokeessa koiran omistajan ja ohjaajan tulee olla Suomen Kennelliiton tai Kennelliiton jäsenyhdistyksen jäsen.

Kokeeseen ei saa osallistua

- kokeen ylituomarin/vastaavan tuomarin tai hänen perheenjäsenensä omistamat, hallitsevat tai ohjaamat koirat
- arvostelevan tuomarin tai hänen perheenjäsenensä omistama tai kasvattama koira tai hänen perheenjäsenensä koiranohjaajana siinä luokassa, missä ko. henkilö arvostelee
- kiimainen narttu, lukuun ottamatta käyttäytymis-, suojelu-, mondioring-, erikoisjälki- ja pelastuskoirakokeita
- tyypistetty koira (synnynnäinen töpöhäntä on merkitty koiran rekisterikirjaan lyhenteellä TÖ)

Kokeen toimihenkilöitä koskeva jääviyssääntö

Kokeeseen ei voi osallistua

- ylituomarin/vastaavan tuomarin tai hänen perheenjäsenensä omistama tai hallitsema koira
 - arvostelevan tuomarin tai hänen perheenjäsenensä omistama tai hallitsema koira tai hänen perheenjäsenensä koiranohjaajana siinä luokassa, missä ko. henkilö arvostelee
 - arvostelevan tuomarin tai hänen perheenjäsenensä (vanhemmat, avio- ja avopuolisot, lapset) kasvattama koira
 - arvostelevan tuomarin sisaruksen kasvattama koira, mikäli kasvattaja ja arvosteleva tuomari asuvat samassa osoitteessa
 - vastaavan toimitsijan omistama tai hallitsema koira, eikä hänen perheenjäsenensä koiranohjaajana
 - koetoimitsija omistama koira tai perheenjäsen koiranohjaajana siinä luokassa, missä kyseinen toimitsija toimii
- Kokeesta vastaava toimitsija, ratamestarit, tuomarit ja koe-arvostelijat eivät saa toimia samassa kokeessa koiran ohjaajana. Koiranohjaaja ei saa olla toimitsijana sen lajin siinä luokassa, johon itse osallistuu. Myöskään vastaavan toimitsijan tai hänen perheenjäsenensä kasvattaman koiran osallistumista ei suositella.

Ilmoittautuminen kokeeseen

Jos kokeen osallistujamäärä on rajoitettu, tulee ilmoittautujan aina ensin varata koepaikka **puhelimitse** järjestäjän määräämän ajankohtana. Rajoitettuihin kokeisiin ei saa ottaa koepaikkavarauksia sähköpostilla.

Kun ilmoittautujalle on luvattu koepaikka, hänen tulee maksaa kokeen osallistumismaksu ja tehdä ilmoittautuminen KOPA:an hänelle ilmoitettuun määräaikaan mennessä. Hänelle annetaan myös KOPA:ssa ilmoittautumista varten salasana. Tarvittaessa ilmoittautuminen voidaan tehdä kirjallisesti tai sähköpostilla. Rajoittamattomiin kokeisiin koiranohjaaja voi ilmoittautua suoraan KOPA:ssa.

Jo puhelinilmoittautumisen yhteydessä on syytä muistuttaa koiranohjaajaa koiralta vaadittavista rokotuksista ja tunnistusmerkinnästä sekä siitä, että koiralla ei saa olla mitään lääkitystä. Lääkeaineiden varoikalista löytyy Kennelliiton internetsivuilta. Kansainvälisiin koelajeihin ilmoitettavien koirien osalta omistajaa on muistutettava velvollisuudesta ilmoittaa, mikäli koiralla on kokeen aikana kiima. Käyttäytymiskokeeseen ilmoitettavasta koirasta tulee varmistaa, että koira on vähintään 12 kk. Palvelus- ja pelastuskoirakoelajeihin ilmoittautumisen yhteydessä tulee kysyä laji ja luokka, johon koira ilmoitetaan, sekä oikeus osallistua ko. luokkaan.

IPOR-kokeiden tottelevaisuus-/ketteryysosuuden hyväksytyt suoritukset (vähintään 70 pistettä) rinnastetaan kansallisten PEKO-lajien tottelevaisuus-/ketteryys-suorituksiin, ja IPOR A-kokeen koulutustunnussuoritus oikeuttaa osallistumaan vastaavan kansallisen PEKO-kokeen B-luokkaan.

Jos Suomessa asuva koira on suorittanut palvelus- tai pelastuskoirakokeen 1- tai A-luokan kokeen hyväksytyksi ulkomailla, tulee sen kuitenkin suorittaa käyttäytymiskoe hyväksytyksi kotimaassa ennen osallistumistaan ko. koelajin 2- tai B-

luokkaan. Ulkomailla asuva koira voi osallistua Suomessa siihen koeluokkaan, johon sillä kilpailukirjan mukaan on osallistumisoikeus, suorittamatta käyttäytymiskoetta.

Sama ohjaaja voi ohjata kokeessa vain yhtä koira, ellei koeohjeessa ole toisin määrätty. IPO-, monidoring-, FH- ja BH-kokeissa sama ohjaaja saa ohjata enintään kahta koira. Kansallisissa pelastuskoirakoelajeissa voi ohjaaja ohjata kahta koira, kunhan ne ovat eri lajeissa tai luokissa. IPOR-kokeessa ohjaaja voi ohjata useampaa koira. Kaikissa tapauksissa kahden tai useamman koiran ohjaaminen edellyttää, että tämä on koejärjestelyjen puolesta mahdollista.

Puhelinilmoittautumisen päätteeksi ilmoittautujalle kerrotaan, mihin päivään mennessä hänen tulee maksaa osallistumismaksu ja tehdä ilmoittautuminen KOPA:aan. Arkistointitunnus tulee syöttää KOPAn ilmoittautumistietoihin. Tämä päivämäärä saa olla myös aiempi, kuin kokeen viimeinen ilmoittautumispäivä.

Yleensä on hyvä, jos koepaikan varanneelle annetaan noin viikko aikaa maksaa ilmoittautumismaksu ja tehdä ilmoittautuminen KOPA:an. Määräaika on ilmoitettava koiranohjaajalle selkeästi esim. mainitsemalla päivämäärä, jotta asiasta ei jää epäselvyyttä.

Mikäli puhelinilmoittautuja ei maksa ilmoittautumismaksua ja tee ilmoittautumista KOPA:aan määräaikaan mennessä, hän menettää oikeuden osallistua kokeeseen ja hänen tilalleen voidaan ottaa toinen. Tästä syystä ilmoittautumisten vastaanottajan tulee ottaa muutamia halukkaita varalle, joille voi ilmoittaa, jos koepaikka vapautuu.

Mikäli kokeeseen ei ole osallistujamäärärajoitusta, saa kokeeseen aina ilmoittautua suoraan KOPA:ssa.

Ilmoittautuminen on molempia osapuolia sitova vasta, kun ilmoittautumismaksu on maksettu ja ilmoittautuminen tehty KOPA:aan. Mikäli yhdistys haluaa maksut maksettavaksi koepaikalla, jää mahdollisten poisjäämisten aiheuttama taloudellinen tappio yhdistyksen riskiksi.

Kaikille ilmoittautuneille lähetetään KOPA:n kautta sähköpostilla vahvistus, jossa on tarkat ajo-ohjeet koepaikalle sekä ohjeellinen aikataulu. Erityisesti käyttäytymiskokeeseen ilmoittautuneille tulee muistaa ilmoittaa, että koepaikalla tulee olla viimeistään puoli tuntia ennen kokeen alkua. Vahvistuksessa tulee muistuttaa koiran rokotusmääräyksistä sekä tunnistusmerkinnän luettavuudesta. Lisäksi on syytä muistuttaa rekisterikirjan, kilpailukirjan ja rokotustodistuksen mukaan otosta koepaikalle sekä antidopingsäännön asettamista rajoituksista.

Rokotusmääräykset

Kaikissa virallisissa palvelus- ja pelastuskoirakokeissa tulee noudattaa Suomen Kennelliiton kulloinkin voimassa olevia rokotusmääräyksiä. Mikäli koiran raivotauti- tai penikkatautirokotus on vanhentunut, se tulee uusii viimeistään kolme viikkoa ennen koetta. Rokotusmääräykset voi tarkistaa Koiramme-lehdestä (ennen näyttelyilmoituksia) tai Kennelliiton internetsivuilta.

Antidopingmääräykset

Kokeeseen ei saa osallistua sairas tai lääkitty koira. Lääkeaineiden varajoista on luettelo Kennelliiton internetsivuilla. Rokotus- ja loishäätöaineet eivät sisälly dopingmääräyksiin.

Osallistumisen peruuttaminen

Kokeeseen ilmoittautuneella on oikeus peruuttaa osallistumisensa ja hänelle palautetaan osallistumismaksu, kun koira tai ohjaaja sairastuu ja tästä on lääkärintodistus. Kopio todistuksesta tulee lähettää kokeen järjestäjälle kolmen päivän kuluessa kokeen jälkeen. Myös nartun kiimasta tulee olla eläinlääkärintodistus, jotta kokeen järjestäjä palauttaa osallistumismaksun (koskee vain lajeja joihin kiimainen narttu ei saa osallistua).

Mikäli osallistuja ilmoittaa peruutuksesta hyvissä ajoin ennen koetta ja hänen tilalleen on mahdollisuus saada toinen osallistuja, on suotavaa, että järjestäjä palauttaa koemaksun peruuttaneelle.

8. YHTEYDENPITO KOETOIMITSIJAN, RATAMESTAREIDEN, SIHTEERIN JA TUOMAREIDEN VÄLILLÄ

Kokeesta vastaava toimitsija tai ylitoimitsija huolehtii koeorganisaation tiedottamisesta. Hän kokoaa toimikunnan palaveriin heti osallistujamäärän selvittyä. Myös ylituomarille ilmoitetaan osallistujamäärä heti ilmoittautumisajan päätyttyä.

Jokainen ratamestari ottaa yhteyttä oman lajinsa avustajiksi lupautuneisiin henkilöihin ja tarkistaa, että kaikki lupautuneet ovat edelleen käytettävissä. Samalla sovitaan ratojen teon aikataulu ja kuka tekee mitä, missä ja milloin.

Kokeen ylitoimitsija ilmoittaa kokeesta vastaavalle tuomarille koiramäärät lajeittain ja luokittain. Tällöin voidaan sopia tuomarehtävien jaosta.

Viimeistään viikkoa ennen koetta tulee ottaa kaikkiin tuomareihin yhteyttä ja tarkistaa, että he muistavat edelleen lupautuneensa ko. kokeeseen tuomariksi. Heille tulee ilmoittaa arvosteltavien koirien määrä ja laji/luokka, jonka he joutuvat

arvostelemaan. Tuomareiden on myös hyvä tietää, ketkä heistä suorittavat kokeen alussa koirien tarkastuksen. Arvostelevia tuomareita kutsuttaessa tulee huomioida, että tuomari saa arvostella koepäivän aikana enintään 36 suoritusta.

Tuomari saa arvostella saman päivän aikana enintään

- 18 koiran tottelevaisuus- ja kansallisten lajien maasto-osuutta
- 18 koiran käyttäytymiskokeen tottelevaisuus- ja suhtautuminen liikenteeseen -osuutta
- 36 tottelevaisuussuoritusta tai kansallisten lajien maasto-osuussuoritusta
- 12 koiran pelastuskoirakoesuoritukset (tottelevaisuus-, ketteryys- ja raunio-osuudet) tai IPOR-koesuoritukset
- 18 koiran kansallisten pelastuskoirakokeiden tottelevaisuus- ja jälki- tai henkilöetsintäsuoritusta
- 12 koiran IPO-kokeen
- 36 IPO-kokeen A-, B- tai C-osuutta
- 36 mondioring-kokeen luokan 1 suoritusta
- 18 mondioring-kokeen luokan 2 tai 3 suoritusta

Valjakkohiihtokokeessa ei ole koiramäärärajoitusta. Etsintäkokeessa yksi tuomari ei ehdi arvostelemaan 36 koiran maasto-osuuksia päivän aikana. Ohjeellisesti voidaan arvioida, että jos etsintäkokeessa on yli kymmenen koiraa, tulee maasto-osuuteen varata vähintään kaksi tuomaria.

9. KOKEEN AIKATAULU

Heti koiramäärän selvittyä ylitoimitsija laatii kokeen aikataulun yhteistyössä kokeen ratamestareiden kanssa. Kokeissa tulee pyrkiä siihen, että kaikki koelajit päätyvät mahdollisimman samanaikaisesti. Näin minkään lajin osallistujille ei jää palkintojenjakoon pitkää odotusaikaa.

Aikataulun laatimisessa tarvitaan erityisesti juuri kyseisen lajin ja maastojen tuntemusta, jotta aikataulusta saadaan realistinen ja mielekäs. Tottelevaisuusosuudessa tuomari arvostelee 4–5 koiraa tunnissa. Jälkien teko tulee suunnitella siten, että osallistajat eivät joudu tarpeettomasti odottamaan jälkien vanhenemista, eikä tuomari joudu ajallisesti mahdollittoman tehtävän eteen. Jälkikokeen osallistujia ei saa viedä maastoon ennen, kuin jäljet on tehty. Maastoihin ja suorituspaikasta toiseen siirtymiset tulee ottaa aikataulua laadittaessa huomioon. Henkilö- ja esine-etsintään tulee varata aikaa siten kuin kaikki koirat käyttäisivät enimmäisajan tehtävän suorittamiseen. Lisäksi tulee huomioida, että tuomari antaa suullisen arvostelun jokaisen suorituksen jälkeen. Jälkikokeessa tulee myös varata tuomarille aikaa jäljelle lähtöjen suulliseen arvosteluun. Etsintäkokeen aikataulu tulee laatia ratamestarin kanssa, koska usean erilaisen maasto-osuuden suorittaminen voi viedä paljon ylimääräistä aikaa, valmistelujen ja siirtymisten vuoksi.

Mondioring-kokeessa luokan 1 suoritus kestää 10-15 minuuttia, luokan 2 suoritus 20-25 minuuttia ja luokan 3 suoritus noin 40 minuuttia. Mondioring-kokeessa osallistujien suoritusjärjestys arvotaan luokittain ja jos kokeeseen osallistuu kiimainen narttu, suorittaa se oman koesuorituksensa luokkansa tai koko kokeen viimeisenä.

Aikatauluun vaikuttaa eniten se, jos kokeessa on rajoitus tottelevaisuuden perusteella. Tällöin kyseisen lajin ja luokan kaikkien koirien tulee suorittaa ensin tottelevaisuusosuus ja vasta sen jälkeen voidaan aloittaa maasto-osuuden suoritukset. Tottelevaisuusosuuden nopeuttamiseksi koirat voidaan jakaa useammalle tuomarille, mikäli käytettävissä on myös useampi tottelevaisuuskenttä. **Saman lajin ja luokan koirat voidaan jakaa useamman tuomarin arvosteltavaksi, jos koiria on enemmän kuin kymmenen.**

Maasto-osien suoritusjärjestys arvotaan. Jäljet saa arpoa vasta, kun jäljentekijät ovat lähteneet jälkien tekoon.

Kokeen aikataulua suunniteltaessa on otettava huomioon myös kokeen ajankohta ja sääolosuhteet. Kesähelteellä on todennäköisesti parempi aloittaa aamusta raskaat maasto-osuudet samoin kuin jälkikokeet syksyllä marjastusaikaan. Näin luodaan koirille paremmat olosuhteet ja mahdollisuudet osoittaa osaamistaan ilman kohtuutonta ulkopuolista häiriötä. Jälkikokeita suunniteltaessa syksyllä ja aikaisin keväällä on myös otettava huomioon auringon nousun ajankohta. Erikoisjäljen kolmen tunnin vanhenemisaika määrittää sen, milloin koe alkaa. Jos jäljentekijät pääsevät tekemään jälkiä vasta klo 8.00 jälkeen, ei ole mielekästä kutsua kilpailijoita koepaikalle jo klo 9.00, koska he joutuvat todennäköisesti odottelemaan yli kaksi tuntia ennen kuin ensimmäinenkään koira pääsee aloittamaan suoritukset.

Aikataulusta tulee tehdä kokeen järjestäjille ja toimihenkilöille oma versio, jossa näkyvät suunnitellut maastojen valmisteluajat, suoritusten alkamisajat, mahdolliset tauot jne. Kokeeseen osallistujille ja yleisölle jaetaan aikataulu, jossa on eri lajien suoritusten alkamisajat sekä mahdolliset kokoontumisajat.

10. KOKEEN LOMAKKEET

Kokeessa tarvittavat lomakkeet ovat saatavissa KOPA:sta, jossa ne voidaan täyttää valmiiksi. Tarvittaessa lomakkeet löytyvät myös Palveluskoiraliiton ja Kennelliiton internetsivuilta. Palvelus- ja pelastuskoirakokeet tulee anoa KOPA:n kautta sähköisellä koeanomuslomakkeella, tai tarvittaessa paperilla (Koe-, testi- ja kurssianomuslomake). Palveluskoiraliiton hallitus

hyväksyy pääsääntöisesti kaikki anotut koesääntöjen mukaiset kokeet. Mikäli anomuksessa on jokin virhe tai puute, liiton toimistosta otetaan yhteyttä anovaan yhdistykseen ja pyydetään tarkistamaan ja korjaamaan mahdollinen virhe tai puute.

Tiedot myönnettyistä kokeista julkaistaan KOPA:ssa, Palveluskoirat-lehdessä ja Koiramme-lehdessä. Pienet, lyhyellä anomisajalla anotut kokeet julkaistaan vain Palveluskoirat-lehdessä ja KOPA:ssa.

Kokeen anoneen yhdistyksen tulee tarkistaa koetietojen oikeellisuus ja ottaa välittömästi yhteyttä liiton toimistoon, mikäli koe puuttuu koekalenterista tai kokeen tiedoissa on jokin virhe. Koe on virallinen, kun sen tiedot on julkaistu KOPA:ssa.

Kokeen arvostelulomakkeet voi tulostaa KOPA:sta. Tarvittaessa ne löytyvät myös liiton internetsivuilta tai ne voi tilata Palveluskoiraliiton toimistosta. Arvostelulomakkeet ovat lajikohtaisia. Mikäli yhdistyksellä on vanhoja käyttämättömiä arvostelulomakkeita, tulee sihteerin tarkistaa, että ne ovat voimassaolevan koeohjeen mukaisia. Tuomarit käyttävät arvostelulomaketta arvostelun apuna ja merkitsevät koiran saaman osasuorituksen loppuarvosanan ja pisteet lomakkeeseen. Sihteeri laskee osasuoritusten pisteet yhteen ja tarkistaa pistemäärän oikeuttaman palkintosijan sekä sen, oikeuttaako pistemäärä koulutustunnukseen. Tämän jälkeen sihteeri kirjaa tulokset koirien kilpailukirjoihin, tuloluetteloihin ja KOPA:n koepöytäkirjaan. Arvostelulomakkeita tai niiden kopioita ei saa antaa kokeeseen osallistujille tai muille henkilöille.

Mondioring-kokeessa tuomarille ja hänen sihteerilleen on oltava tulostettuna yhdet arvostelulomakkeet/koira. Sähköiset arvostelulomakkeet tulee olla kopioituna Palveluskoiraliiton sivuilta toimistosihteerin käyttöön. Toimistosihteerillä tulee olla käytössään tietokone ja tulostin, että kentällä täytetty arvostelu saadaan puhtaaksikirjoitettua ja tulostettua koeohjeen vaatimassa ajassa katsojien ja kilpailijoiden luettavaksi. Yksi tuloste arvostelusta jaetaan myös kilpailijalle kilpailukirjan jakamisen yhteydessä.

Viestikokeessa tarvitaan myös viestilipukkeet, jotka ovat tulostettavissa liiton internetsivuilta. Lipukkeita saa tilattua myös Palveluskoiraliiton toimistolta. Lipuketta käytetään kokeen maasto-osuudessa ja siihen merkitään koiran lähtö ja saapumisajat kokeen aikana ja koira kuljettaa sitä kaulapannassaan olevassa kotelossa.

Valjakkohiitokokeissa ei ole käytössä varsinaisia arvostelulomakkeita, vaan sihteerin tulee laatia lähtölistat, joihin merkitään arvonnän jälkeen koirien lähtöajat ja näitä listoja kopioidaan tarvittava määrä käytettäväksi sekä lähdössä että maalipaikalla. Aika ilmoitetaan valjakkohiitossa minuutteina ja sekunteina tai jos käytössä on sähköinen ajanotto, niin aika ilmoitetaan korkeintaan 0,1 sekunnin tarkkuudella.

Kansallisissa pelastuskoirakokeissa käytetään tuomarin arvostelulomakkeiden lisäksi Palveluskoiraliiton sivuilta tulostettavia lomakkeita, joihin merkitään koirien ja ohjaajan tiedot sekä saavutetut arvosanat. Tästä lomakkeesta lähetetään kaksi kappaletta koepöytäkirjan kanssa Palveluskoiraliitolle ja yksi jää järjestävälle yhdistykselle. Palveluskoiraliitto lähettää hyväksytyistä suorituksista yhden kopion koiranomistajan kunnan pelastuslaitokselle.

Käyttäytymiskokeissa ja 1-luokan kokeissa tulee koepaikalla olla myynnissä kilpailukirjoja. Kilpailukirjat tulee tilata Palveluskoiraliiton toimistolta noin kaksi viikkoa ennen koetta. Jokaisella kokeeseen osallistujalla tulee olla kilpailukirja, lukuun ottamatta käyttäytymiskoeetta. Käyttäytymiskokeen osallistuja saa päättää, haluaako hän ostaa koiralleen kilpailukirjan vai ei. Jos koiralla ei käyttäytymiskokeessa ole kilpailukirjaa, merkitään kokeen tulos koiran rekisterikirjaan tai omistajatodistukseen. Saksanpaimenkoirilla voi olla käytössään joko Saksanpaimenkoiraliiton punainen tai Palveluskoiraliiton sininen kilpailukirja. Koiralla voi olla vain yksi kilpailukirja, johon kaikki sen koetulokset merkitään.

Koepöytäkirjalomakkeet voi esitäyttää ja tulostaa KOPA:sta, tai Palveluskoiraliiton tai Kennelliiton internetsivuilta. Lomakkeet voi myös tilata Palveluskoiraliitosta tai Kennelliitosta.

Tulokset kirjataan KOPA:an erillisten ohjeiden mukaan. Tulokset kirjataan Palveluskoiraliiton antamien ohjeiden tarkkuudella ja tavalla.

Sihteeri voi kirjata tulokset järjestelmään joko koepaikalla tai kokeen jälkeen kotona. Jos tulokset kirjataan järjestelmään vasta kokeen jälkeen, tulee koepaikalla täyttää koetuloslomake vähintään kahtena kappaleena. Toinen tuloslomake annetaan kokeesta vastaavalle tuomarille, jotta hän voi koepöytäkirjat tarkastaessaan todeta, että tulokset on kirjattu oikein hyväksyttävään koepöytäkirjaan. Tuomari hyväksyy järjestelmään kirjatun koepöytäkirjan ja toimihenkilölomakkeen kirjautumalla järjestelmään omilla tunnuksillaan.

Mikäli käytetään paperista koepöytäkirjaa, se tulee lähettää Palveluskoiraliittoon kahtena kappaleena ja siitä on jätettävä yksi kopio järjestävälle yhdistykselle. Mikäli koepöytäkirja täytetään KOPA:an, järjestäjän on tulostettava siitä yksi kappale yhdistykselle arkistoitavaksi. Koepöytäkirjan mukana tulee lähettää luettelo kokeessa toimineista tuomareista ja suojelu- ja mondioring-kokeiden maalmiehistä *Kokeen toimihenkilölomakkeella* (yksi kappale). Pöytäkirjat tulee lähettää ylituomarille allekirjoitettavaksi kokeen jälkeen seitsemän päivän kuluessa, ja hänen tulee toimittaa allekirjoitetut pöytäkirjat Palveluskoiraliiton toimistoon seitsemän päivän kuluessa.

Koepöytäkirjasta tulee aina jättää yksi kopio järjestävälle yhdistykselle.

Koepaikalla tulee olla myös seuraavat lomakkeet:

- *Ilmoitus erimielisyydestä*, jota käytetään, jos kilpailija haluaa tehdä valituksen

- *Vahinkoilmoitus purematapauksesta*, joka tulee täyttää, jos kokeeseen osallistuva koira käyttäytyy aggressiivisesti pyrkien puremaan ihmistä ja sille esitetään kilpailukieltoa
- *Kennelliiton lomake: ilmoitus koiran vihaisesta käyttäytymisestä*

Kokeen järjestävän yhdistyksen tulee säilyttää kokeen arvostelulomakkeet ja koepöytäkirjakopiot vähintään yhden vuoden ajan.

11. KOEPAIKAN JÄRJESTELYT

Kokeen lähestyessä ylitoimitsijan tulee suunnitella koepaikan järjestelyt ja pystyttää tarvittava määrä viittoja ja opastekylttejä, jotta toimitsijat, osallistujat ja yleisö löytävät paikalle ja tarvittavat toimintapisteen vaivattomasti. Vaikka kokeeseen osallistujille lähetetään ajo-ohjeet koepaikalle, on syytä viitoittaa koepaikan lähimmät risteykset erityisesti silloin, jos koepaikka on pienen ja huomaamattoman sivutien varressa. Ajo-ohjeiden lisäksi on annettava koepaikan tarkka osoite navigaattorin käyttöä varten. Koepaikalla on myös syytä merkitä autojen paikoitusalue sekä koirien ulkoilutusalueet. Toimisto ja WC ovat eniten kysyttävä kohteita koepaikoilla, joten nämä kannattaa myös merkitä selkeästi. Lämpimällä ilmalla järjestäjän tulee varata vettä myös koirien juomapullojen ja -kuppien täyttööseen.

Tuomareille tulee varata päivän ajaksi syötävää ja juotavaa sekä maastoon että tottelevaisuuskentälle. On myös hyvä muistaa niitä tuomareita, jotka ovat koko päivän maastossa, että heillekin riittää ruokaa päivän päätteeksi.

Mikäli Kennelliiton dopingvalvoja ilmoittaa, että kokeessa tullaan ottamaan koirista dopingnäytteitä, tulee kokeesta vastaavan toimitsijan varata hänen käyttöönsä seuraavat tarvikkeet:

- paikka, jossa koirien virtsanäytteet voidaan ottaa
- pöytä ja tuoli asiapapereiden täyttämistä varten
- käsienpesumahdollisuus (puhdas vesi, pesuaine ja kertakäyttöpyyhkeitä)
- puhdasta vettä koirien juottamiseen

Dopingvalvojan avuksi tulee järjestää muutama avustaja, jotka valvovat näytteenottoon määrättyjä koiria niin kauan, kunnes näyte on saatu.

Mikäli kokeesta vastaava tuomari epäilee jonkin koiran ohjaajan rikkoneen dopingmääräyksiä, tulee järjestäjän kutsua koepaikalle eläinlääkäri ottamaan koirasta dopingnäyte.

Kokeen ylitoimitsijan tulee huomioida kaikki kokeen eri tapahtumien vaatimat järjestelyt. Kokeen aikana tapahtuvat toiminnot ovat

- kokeen toimihenkilöiden saapuminen koepaikalle
- toimiston ja kanttiinin valmistelut
- ajo-ohjeiden ja opasteiden asettaminen paikoilleen ajoissa, autojen paikoitus
- kokeeseen ilmoittautuminen (toimisto)
- koirien ulkoilutusalueet ja mahdolliset kielletyt alueet
- koirien tarkastukset
- ylituomari tarkistaa tottelevaisuuskentät ja saa selvitykset maasto-osuuksien valmisteluista
- maastojen valmistelut ja avustajamäärien tarkistukset sekä lopullisen osallistujamäärä ilmoitus ratamestareille
- arvokilpailuissa kokeesta vastaava tuomari tarkistaa koeradat ennen koepäivää
- tuomaripalaveri
- kokeen avaaminen ja selvitys kokeen kulusta
- suorituspaikoille siirtyminen opastetusti
- toimihenkilö- ja tuomarihuokailut
- tuloslaskenta ja tulostenjulkaisu
- palkintojenjako
- suorituspaikkojen siivous ja ajo-opasteiden poisto
- selvitys yhdistyksen hallitukselle kokeen kulusta ja taloudesta

12. KOKEEN SIHTEERIN TEHTÄVÄT

Kokeen sihteeri huolehtii kokeen tuloslaskennasta ja tulosten kirjaamisesta. Kokeen sihteerin ensimmäinen tehtävä on yleensä ottaa vastaan ilmoittautumiset, jos kokeessa on ensin puhelinilmoittautuminen. Heti ilmoittautumisajan umpeuduttua hänen tulee ilmoittaa kokeeseen ilmoittautuneiden koirien määrät lajeittain ja luokittain ylitoimitsijalle ja sopia hänen kanssaan, kuka on yhteydessä kokeen ylituomariin, ratamestareihin ja arvosteleviin tuomareihin. Myös kokeen vastaavalle tuomarille ilmoitetaan koiramäärä heti ilmoittautumisen päätyttyä.

Kokeen osallistujaluettelon saa julkaista vasta ilmoittautumisajan päätyttyä. Ennen ilmoittautumisajan päättymistä ilmoittautuneiden koirien ja ohjaajien nimiä ei saa kertoa. Koalueita koskeviin kysymyksiin vastaa kokeen ylitoimitsija. Käytäntönä

on, ettei kokeiden suorituspaikkoja ilmoiteta. Kilpailijoille voidaan ilmoittaa ainoastaan suojelukokeiden jälkien ja erikoisjäljen jälkialueiden maastopohja, eli onko jälki multapellolla, kesannolla, oraalla jne.

Sihteerin tulee tarkistaa KOPA:sta, että koira on ilmoitettu lajiin ja luokkaan, joka kokeessa on, ja että koiralla on oikeus osallistua ko. lajiin ja luokkaan (koiran ikä + hyväksytyt tulokset alemmissa luokissa). Lisäksi on tarkistettava, ettei kokeessa ko. koelajia ja luokkaa arvosteleva tuomari ole jäävi arvostelemaan kyseistä koiraa (jääviyssääntö). Mikäli koira on ilmoitettu kokeeseen, johon se ei saa osallistua, tulee ilmoittautuminen maksuineen palauttaa. Sihteerin tulee myös tarkistaa yhdistyksen rahastonhoitajalta, että kaikki ilmoittautumismaksut ovat tulleet yhdistyksen tilille.

Mikäli kokeeseen on ensin puhelinilmoittautuminen, tulee sihteerin ottaa muutamia koiria jokaiseen luokkaan varalle, jotta osallistujamäärä saadaan täydennettyä, jos osa paikan varanneista ei tee ilmoittautumista KOPA:an tai peruu osallistumisensa.

Sihteerin lähettää kaikille kokeeseen ilmoittautuneille koiranohjaajille KOPA:n kautta sähköpostina ajo-ohjeen ja kokeen alustavan aikataulun sekä yhteystiedot. Viesti on hyvä välittää myös kaikille tuomareille.

Sihteerin arpoa koirille tottelevaisuussuoritusjärjestyksen lajeittain ja luokittain ja merkitsee luetteloihin koirille sen mukaiset tottelevaisuusnumerot. Koirat listataan lajeittain ja luokittain numerojärjestykseen, ja näitä listoja kopioidaan siten, että ainakin seuraavissa toimenpiteissä tällainen luettelo on käytettävissä:

- koirien luoksepäästävyys, tunnistusmerkinnän ja kiiman tarkastus
- tuloslaskenta
- tuloslistan lisääminen ilmoitustaululle
- palkintojenjako

Luettelossa tulee olla seuraavat tiedot sekä paikat pisteiden merkitsemiseen:

- koiran nimi, rotu ja sukupuoli
- rekisterinumero
- tunnistusnumero
- ohjaajan nimi/nimet
- tottelevaisuusosuuden pisteet
- maasto-osuuden eri suorituksien pisteet (A ja C tai jälki ja esineet jne.)
- loppupisteet
- koulutustunnus
- sijoitusnumero

Palveluskoiraliitosta tulee tilata seuraavat tarvikkeet hyvissä ajoin ennen koetta:

- kilpailukirjat
- koulutustunnukset (muissa lajeissa pronssi-hopea-kulta, FH1 = hopeanvärinen ja FH2 = kullanvärinen)
- PK-tunnusvaljaita

Tarvittavat lomakkeet voi tulostaa KOPA:sta, tai tarvittaessa Palveluskoiraliiton tai Kennelliiton internetsivuilta.

Ennen koepäivää sihteerin tulostaa arvostelulomakkeet KOPA:sta esitetytään (koiran rotu, nimi ja ohjaajan nimi) tai kirjoittaa käsin arvostelulomakkeisiin koiran ja ohjaajan tiedot ja jakaa lomakkeet kansioihin tuomareittain.

Koepöytäkirjat täytetään KOPA:ssa, ja mikäli koepaikalla on tietokone ja internetyhteys, voi pöytäkirjaan kirjata koetulokset heti koepaikalla ja ylituomari voi myös saman tien omilla tunnuksillaan hyväksyä pöytäkirjan ja kokeen toimihenkilölomakkeen. Mikäli käytetään paperista koepöytäkirjaa, se voidaan täyttää koiratietojen osalta valmiiksi Palveluskoiraliiton tai Kennelliiton internetsivuilla ja ottaa lomakkeista tarvittava määrä kopioita.

Sihteerin ja kokeesta vastaava toimitsija sopivat, kuka hankkii kokeen palkinnot. Yleensä kokeissa palkitaan kolme parhaiten sijoittunutta, mutta yhdistys voi palkita useammankin sijoittuneen. Koiria, jotka eivät ole saaneet hyväksytyä koetulosta, ei palkita.

Jos kyseessä on vähänkin suurempi koe, tulee aikataulusta kirjoittaa kirjallinen ohje, joka kopioidaan ja jaetaan kaikille koepaikalla kilpailukirjan toimistoon jättäville osallistujille.

Sihteerin tulee huolehtia, että koepaikalle tulevat mukaan mm. seuraavat tarvikkeet:

- arvostelulomakkeet
- koepöytäkirjat ja kokeen toimihenkilöluettelo
- kilpailukirjoja myytäväksi
- osallistujaluettelot
- PK-tunnusvaljaita myytäväksi
- koulutustunnuksia palkinnoksi hyväksytyt tulokset saavuttaneille

- arvostelukansiot ja kynät tuomareille (Huom! Vesisateella lyijykynä)
- arpalippuja (maastojen arvonta)
- tottelevaisuusosuuden kilpailijanumerot
- mikrosirunlukulaite
- koesääntökirja
- starttirevolverit (kokeen mukainen, vähintään yksi, mutta varalaite olisi hyvä olla olemassa)
- ajanottokelloja (viestikoe, henkilöhaku, esine-etsintä, mondioring jne.)
- osallistujien ilmoittautumislomakkeet (mahd. protesti tai muu epäselvyys)
- kyniä, paperia, sakset, teippiä yms. tarvikkeita
- ensiapulaukku (laastaria, särkytabletteja, sidontatarpeita jne.)
- lomakkeet *Vahinkoilmoitus purematapauksesta* (Palveluskoiraliiton sivuilta) ja

muutoksenhakumenettelylomake *Ilmoitus erimielisyydestä* (Kennelliiton sivuilta) *Ilmoitus koiran vihaisesta käyttäytymisestä* (Kennelliiton sivuilta)

Sihteerin tulee olla koepaikalla viimeistään tuntia ennen kokeen ilmoitettua alkamisaikaa. Ennen koiranomistajien ilmoittautumisten vastaanottamista on hyvä selvittää kokeen ylituomarilta tai ylitoimitsijalta, missä, milloin ja kuka suorittaa koirien tarkastukset.

Sihteeri ottaa vastaan koiranohjaajilta kilpailukirjat ja tarkistaa koirien rokotukset sekä antaa koiranohjaajalle tottelevaisuusosuudessa käytettävät numerot ja kokeen aikataulun, sekä kertoo koiranohjaajalle, missä ja milloin on koirien tarkastus.

Sihteeri merkitsee osallistujaluetteloihin poissaolevat koirat ja ilmoittaa ne kokeen ylituomarille ja ylitoimitsijalle ennen tuomaripalaveria. Sihteeri poistaa tuomarikansioista poissaolevien arvostelulomakkeet. Tuomaripalaverissa tuomareille jaetaan arvostelukansiot ja -lomakkeet. Maasto-osuuteen lähteville tuomareille jaetaan lisäksi arpaliput ja kellot yms. tarvikkeet.

Sihteeri kirjoittaa osallistujien kilpailukirjoihin valmiiksi koepaikan ja -ajan sekä lajin ja luokan, johon koira osallistuu. Työtä helpottaa, kun pitää kilpailukirjat nipuissa lajeittain ja luokittain sekä kirjoittaa jokaisen kirjan väliin kirjaa korkeamman paperisuikaleen, jonka ylälaidassa on ko. koiran tottelevaisuusosuuden suoritusnumero.

Kun tuomarit tuovat arvostelulomakkeet toimistoon, merkitsee sihteeri saavutetut pisteet osallistujaluetteloon ja ilmoitustaululle (tiedoksi yleisölle). Sihteeri ei tarkista tuomarin eri suorituksen osista antamien pisteiden ja loppupisteiden täsmäämistä, vaan huomioi vain tuomarin merkitsemän loppupistemäärän.

Kun lajin kaikki osasuoritukset on tehty ja arvostelulomakkeet on toimitettu toimistoon, sihteeri laskee eri osasuorituksista saadut pisteet yhteen ja kirjoittaa loppupisteet osallistujaluetteloon sekä tarkistaa, oikeuttaako saavutettu tulos koulutustunnukseen. Sen jälkeen tuloksen saaneiden pisteitä verrataan saman lajin ja luokan koirien kesken ja todetaan kunkin koiran saavuttama palkintosija. Palkintosija merkitään vain hyväksytyyn tuloksen saavuttaneille.

Yleisölle näkyvää tuloslistaa tulee täydentää mahdollisimman ajantasaisesti, jotta mahdolliset virheet tulevat esille ajoissa. Sihteeri kirjaa tulokset kilpailukirjoihin. Kokeen ylituomari vahvistaa nimikirjoituksellaan valmiit kilpailukirjat.

Sihteeri ja kokeesta vastaava toimitsija valmistelevat palkinnot jakoa varten. Palkinnot tulee merkitä selvästi, jotta jako tapahtuu vaivattomasti. Sihteeri jakaa osallistujille kilpailukirjat ja tarkistaa, että kaikki tottelevaisuusnumerot on palautettu toimistoon.

Tuomareille maksetaan matkakulukorvaukset käteisenä rahana_tai tuomarin kanssa sovitaan korvauksen maksamisesta pankkitilille. Palveluskoirakokeissa on käytäntönä ollut kysyä tuomarilta etukäteen hänen laskuttamansa kulukorvauksen suuruus. Korvaus voi olla oman auton käytöstä enintään verottajan hyväksymä korkein veroton kilometrikorvaus. Päivärahoja ei PK-kokeissa ole yleensä maksettu. Palveluskoiraliitto maksaa pelastuskoirakokeiden tuomareiden matkakorvaukset suoraan tuomareille.

Kokeen jälkeen yhdistyksen tulee maksaa koemaksu Palveluskoiraliitolle. Koemaksu käsittää anomismaksun, joka peritään jokaisesta kokeesta, sekä häntärahan, joka peritään jokaisesta kokeeseen osallistuneesta koirasta. Maksu tulee suorittaa liiton tilille heti kokeen jälkeen. Koemaksujen suuruus ja maksuohjeet löytyvät jokaisesta Palveluskoirat-lehdestä ja liiton internetsivuilta. SM-kilpailuista ei peritä koemaksua eikä häntärahaa.

Koesihteerin tulee ilmoittaa yhdistyksen rahastonhoitajalle kokeessa olleiden koirien määrä ja maksuperusteet. SPL-kokeista maksetaan koemaksu vain käyttäytymiskokeeseen osallistuneista koirista.

13. KOEPÖYTÄKIRJAN TÄYTTÖOHJE

Koepöytäkirja täytetään KOPA:ssa ja lähetetään sitä kautta liitolle. Jos kokeessa käytetään paperista pöytäkirjalomaketta, se täytetään liiton internet-sivuilta löytyvän päivitetyn täyttöohjeen ja koepöytäkirjamallin mukaan.

14. KOULUTUSTUNNUKSET JA TULOSRAJAT

KOPA:ssa (ja mahdollisessa paperisena toimitettavassa pöytäkirjassa) ja koirien kilpailukirjoissa käytetään seuraavia koulutustunnuksia ja tulosrajoja.

Kokeen tunnus	Koulutustunnus
PAHA = hakukoe	HK1, 2, tai 3
PAJÄ = jälkikoe	JK1, 2 tai 3
PAEJ = erikoisjälkikoe	FH1 tai 2 tai IPO-FH
PAEK = etsintäkoe	EK1, 2 tai 3
PAKK = käyttäytymiskoe	BH
PASU = suojelukokeet	IPO1, 2 tai 3
PAMR = Mondioring	MR1, 2 tai 3
PAVI = viestikoe	VK1, 2 tai 3
PAVH = valjakkohiihto	--
PAOP = opastuskoe	--
PESO = pelastuskoirien soveltuvuuskoet (IPOR)	jälki RH-F E, haku RH-FL E, raunio RH-T E
PEJÄ = pelastusjälkikoe (myös IPOR)	IPOR RH-F A tai B
PEHA = pelastushakukoe (myös IPOR)	IPOR RH-FL A tai B
PERA = rauniokoe (myös IPOR)	IPOR RH-T A tai B
PEME = meri- ja järvipelastuskoirakoe	--

Mondioring-kokeessa koulutustunnuksen saamiseen vaaditaan:

Luokka 1: vähintään 160 pisteen tulos (80 % kokonaispistemäärästä), kahdesta eri kokeesta

Luokka 2: vähintään 240 pisteen tulos (80 % kokonaispistemäärästä), kahdesta eri kokeesta

Luokka 3: vähintään 320 pisteen tulos (80 % kokonaispistemäärästä), yhdessä kokeessa

Tulosten pisterajat, kun maksimipistemäärä on 300:

1-tulos = vähintään 90 % lopputuloksen enimmäispisteistä (270–300 p ja koulutustunnus)

2-tulos = vähintään 80 % lopputuloksen enimmäispisteistä (240–269 p ja koulutustunnus)

3-tulos = vähintään 70 % lopputuloksen enimmäispisteistä (210–239 p ja koulutustunnus)

0-tulos = vähemmän kuin 70 % ja/tai ei koulutustunnusta

Nollatulos merkitään kaikille koirille, jotka eivät ole saaneet koulutustunnukseen oikeuttavaa tulosta, myös hylätyille ja keskeyttäneille.

Käyttäytymiskokeessa ei merkitä luokkatunnusta ja tulokseksi merkitään 1, kun tulos on hyväksytty ja 0, kun koira ei ole saavuttanut kokeesta hyväksyttyä tulosta. Kilpailukirjaan kirjoitetaan *hyväksytty* tai *hylätty* sekä hyväksytyille koulutustunnus BH.

Muissa koelajeissa kilpailukirjaan merkitään koeosien pisteet ja loppupisteet sekä saavutettu koulutustunnus, tulos (1, 2 tai 3) ja palkintosija (vain hyväksytyt tulokset). Jos tulos ei oikeuta koulutustunnukseen, merkitään viiva.

Jos tuomari keskeyttää suorituksen, kirjataan siihen mennessä saavutetut pisteet kilpailukirjaan ja koepöytäkirjaan. Lisäksi molempiin kirjataan tieto *keskeytetty* ja keskeytyksen syy.

Jos koiranohjaaja keskeyttää suorituksen (luopuu), kirjataan siihen mennessä saavutetut pisteet kilpailukirjaan ja koepöytäkirjaan. Lisäksi molempiin kirjataan tieto *ohjaaja luopui*.

Jos koira hylätään kokeessa käytöshäiriöiden takia, tulee hylkäyksen syy merkitä sekä koiran kilpailukirjaan, että KOPA:an/koepöytäkirjaan. Tällöin kaikki koiran saavuttamat pisteet nollaantuvat ja lopputulos on 0. Jos koiralle esitetään kilpailukieltoa, ylituomarin tulee tehdä siitä kirjallinen esitys Palveluskoiraliitolle. Kilpailukieltoesityksestä tehdään merkintä sekä koiran kilpailukirjaan että KOPA:an/koepöytäkirjaan, ja koiran kilpailukirja lähetetään liitolle kilpailukieltoesityksen kanssa.

15. MUISTILISTAT

1. KOKEESTA VASTAAVAN TOIMITSIJAN TEHTÄVÄT

Ennen koetta

- ylituomarin kutsuminen
- kokeen anominen
- koetoimikunnan nimittäminen
- koepaikan ja tottelevaisuuskentän varaaminen
- maastoalueiden etsiminen ja lupien anominen
- neuvottelu ratamestareiden kanssa ja koekäytäntöjen tarkistus

- tuomareiden kutsuminen
- kokeen sihteerin tehtävätuntemuksen tarkistus
- tottelevaisuus- ja ketteryytelineiden tarkistus ja kunnostus
- koevälineiden ja -tarvikkeiden tarkistus ja hankinta
- ilmoittautumisten saavuttua yhteydenpito ylituomariin ja arvostelutehtävien jako tuomareille sekä ilmoitus tuomareille tehtävästä ja koiramääristä
- kokeen aikataulun laatiminen
- toimikunnan yhteispalaveri, toimintojen tarkistus
- palkintojen hankinta
- koepaikan valmistelu, ajo-opasteet ja viitoitukset

Koepäivänä

- ensimmäisenä koepaikalla
- koirien tarkastusten järjestäminen
- tottelevaisuuskentän tarkistus yhdessä ylituomarin kanssa
- tarkistaa, että ratamestarit toimivat suunnitelmien mukaisesti
- tuomaripalaveri
- kokeen avaus ja osallistujien ohjeistus
- maastoon lähtöjen valvominen
- aikataulun valvominen
- tuloslaskennan valvominen
- neuvoa ja auttaa ongelmatilanteissa
- antaa yhdistyksen puolesta selvitys järjestelyistä mahdollisissa erimielisyystilanteissa
- palkintojenjaon järjestäminen
- kiitospuhe

Kokeen jälkeen

- valvoa, että maastoalueet siivotaan siihen kuntoon, missä ne olivat ennen koetta
- valvoa, että koepaikka siivotaan siihen kuntoon, missä se oli ennen koetta
- koetoimikunnan loppupalaveri (saunailta tms.)
- selvitys kokeesta yhdistyksen hallitukselle

2. KOKEEN SIHTEERIN TEHTÄVÄT

Ennen koetta

- tarviketilaus (SPKL)
- mahdollisten puhelinilmoittautumisten vastaanotto
- vahvistusilmoitus ja ajo-ohje koepaikalle KOPA:n kautta osallistujille ja tuomareille
- osallistujaluetteloiden teko
- kokeen lomakkeiden tulostaminen KOPA:sta
- arvostelulomakkeiden esitäyttö, jos niitä ei tulosteta KOPA:sta
- koepäivänä tarvittavien välineiden ja papereiden tarkistus
- tulostaulu yleisölle
- rokotusmääräysten tarkistus

Koepäivänä

- ilmoittautumisten vastaanotto, rokotusten tarkistus ja kilpailunumeroiden jako
- tulos- ja tarkistusluetteloiden kirjoitus
- avustava henkilö koirien tarkistukseen
- tuomareiden arvostelulomakkeiden tarkistus ja jako
- kilpailukirjojen kirjoitus
- arvostelulomakkeiden vastaanotto ja tuloslaskenta
- tarvikkeiden myynti osallistujille
- tulostaulun päivitys yleisölle
- tulostilan kirjoitus palkintojenjakoon
- tulosten kirjaaminen kilpailukirjoihin ja KOPA:aan
- Mondioring-kokeessa tulosten kirjaaminen kentällä sekä tulosten puhtaaksi kirjoittaminen toimistossa
- ylituomarin allekirjoitusten hankkiminen kilpailukirjoihin
- tuomareiden matkakulukorvausten maksaminen

- palkintojenjaon valmistelu
- palkintojenjaossa avustaminen
- kilpailukirjojen jakaminen
- tottelevaisuusnumeroiden kerääminen osallistujilta

Kokeen jälkeen

- koepöytäkirjojen lähetykset KOPA:n kautta tai postitse ylituomarin vahvistettavaksi. Ylituomarin vahvistuksen jälkeen liitto hyväksyy tulokset KOPA:ssa tai paperiset pöytäkirjat lähetetään liittoon
- koemaksujen maksaminen Palveluskoiraliitolle
- arvostelu- ja koepöytäkirjalomakkeiden arkistointi
- tilitykset ja selvitykset maksuista yhdistyksen rahastonhoitajalle
- koepapereiden ja -tarvikkeiden tarkistus ja säilytys seuraaviin kokeisiin

3. RATAMESTARIT

Ennen koetta

- koemaastojen valinta ja lupien hankinta
- avustajien nimeäminen
- maastoalueiden kartat
- koemaastoihin tutustuminen ja rata-alueiden suunnittelu
- aikataulun suunnittelu kokeesta vastaavan toimitsijan kanssa
- tarvikkeiden hankinta ja valmistelu
- kaaviokuvat alueista ja kirjalliset ohjeet avustajille
- tuomarin hyväksyntä suunnitellulle radalle
- maastojen valmistelu ja merkintä, myös vara-alueet ja opasteet

Koepäivänä

- maastolupa, kartat ja muut ko. lajin välineet ja tarvikkeet suorituspaikalle mukaan (tee lista)
- koemaastojen valmistelu ja ratojen tarkastus ennen suorituksia
- avustajien opastaminen
- juomat ja eväät avustajille ja tuomarille
- tuomarin ja kilpailijoiden ohjaaminen koepaikalle
- radan esittely tuomarille
- tuomarin avustaminen suoritusten aikana
- avustajien valvonta ja ohjeistus suoritusten aikana
- ratojen purkaminen suoritusten jälkeen
- alueen siistiminen
- selvitys kokeen kulusta kokeesta vastaavalle toimitsijalle

16. LIITTEET

1. KOPA:n käyttöohjeet
2. Kokeen anomuslomake
3. Koepöytäkirja (malli)
4. Arvostelulomake (malli)
5. Kilpailukirja (malli)
6. Rotuluettelo
7. Jääviyssääntö
8. Ohje kokeen siirtämisestä ja perumisesta